

Observatorul European
pentru Droguri și Toxicomanie

RO

Prezentare generală a piețelor de droguri din țările estice vizate de Politica europeană de vecinătate

Raport regional

2022

Aviz juridic

Această publicație a Observatorului European pentru Droguri și Toxicomanie (EMCDDA) este protejată prin drepturi de autor. Elaborarea acestui raport a fost subvenționată prin proiectul EU4Monitoring Drugs, care este finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile exprimate aici nu pot fi considerate sub nicio formă ca reflectând poziția oficială a Uniunii Europene.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2023

© Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie, 2022

Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei.

Mod de citare recomandat: Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (2022), *Prezentare generală a piețelor de droguri din țările estice vizate de Politica europeană de vecinătate: raport regional*, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg.

Versiunea tipărită	ISBN 978-92-9497-830-1	doi:10.2810/70905	TD-03-22-107-RO-C
PDF	ISBN 978-92-9497-827-1	doi:10.2810/40948	TD-03-22-107-RO-N

EU4MD

Finanțat de
Uniunea Europeană

Observatorul European
pentru Droguri și Toxicomanie

Praça Europa 1, Cais do Sodré, 1249-289 Lisboa, Portugalia

Tel. +351 211210200

info@emcdda.europa.eu | www.emcdda.europa.eu

twitter.com/emcdda | facebook.com/emcdda

Cuprins

4	Mulțumiri
5	Introducere
8	Principalele constatări
11	Principalii factori de stimulare și catalizatori ai piețelor de droguri din țările estice vizate de Politica europeană de vecinătate
14	Canabisul
16	Cocaina
18	Heroina și alte opioide
24	Amfetamina și MDMA-ul
27	Metamfetamina
30	Noile substanțe cu proprietăți psihoactive
33	Rezumat
35	Abrevieri
36	Glosar de termeni
37	Apendice
40	Referințe

Mulțumiri

Raportul se bazează pe un studiu realizat de Institutul Trimbos, în cadrul programului EU4Monitoring Drugs, finanțat de Uniunea Europeană (codul contractului EMCDDA: CT.21. EU4MD.0050.1.0).

Grupul de studiu din cadrul Trimbos: Daan van der Gouwe, Lisa Strada și John-Peter Kools, cu sprijinul consultanților Aysel Sultan și Hayk Kasparyan.

Grupul editorial din cadrul EMCDDA: Anne Bergenström, Andrew Cunningham, Paul Griffiths, Teodora Groshkova, Ilze Jekabsone, Jane Mounteney, Thomas Nefau, Andre Noor, Roumen Sedefov, Ionuț Șerbănică și Alexander Soderholm.

Au contribuit din partea EMCDDA: Tim Surmont, Cecile Martel și Renate De Neve.

Experții care au furnizat date și informații pentru raport:

- Georgia – Irma Kirtadze, Nika Kobakhidze, Irakli Natsvlshvili și David Otiashvili
- Ucraina – Aleksandr Bukrieiev, Viaceslav Kușakov, Yuri Malakov, Maria Malakova, Olena Talalaeva și Lesia Tonkonog

EMCDDA și echipa proiectului EU4MD își exprimă recunoștința față de punctele de contact naționale pentru proiectul EU4Monitoring Drugs din toate țările partenere în cadrul proiectului și față de diverșii experți implicați în punerea în aplicare a activităților din programul EU4MD în perioada 2019-2022. Aceste activități au contribuit în mod direct și indirect la dobândirea cunoștințelor care ne-au permis să prezentăm acest raport.

Introducere

Context

Acest raport prezintă o analiză a piețelor de droguri din țările estice vizate de Politica europeană de vecinătate (PEV-Est): Armenia, Azerbaidjan, Belarus ⁽¹⁾, Georgia, Moldova și Ucraina. Raportul oferă o prezentare generală de nivel înalt a informațiilor disponibile privind producția, traficul, vânzarea, consumul de droguri și consecințele negative asociate consumului de droguri, explorând totodată datele cunoscute despre factorii de stimulare și catalizatorii piețelor de droguri din regiunea PEV-Est. Acesta evidențiază amenințările legate de droguri și potențialele lor implicații în ceea ce privește securitatea și sănătatea. Ca urmare a proximității sale, dar și a legăturilor economice și sociale, evoluțiile din această regiune au implicații care pot fi importante pentru UE. Analiza prezentată aici se axează pe situația drogurilor din perioada 2018-2021 și, în mod specific, pe evoluțiile principale survenite de dinaintea pandemiei de COVID-19 și până la sfârșitul anului 2021. Totuși, sunt luate de asemenea

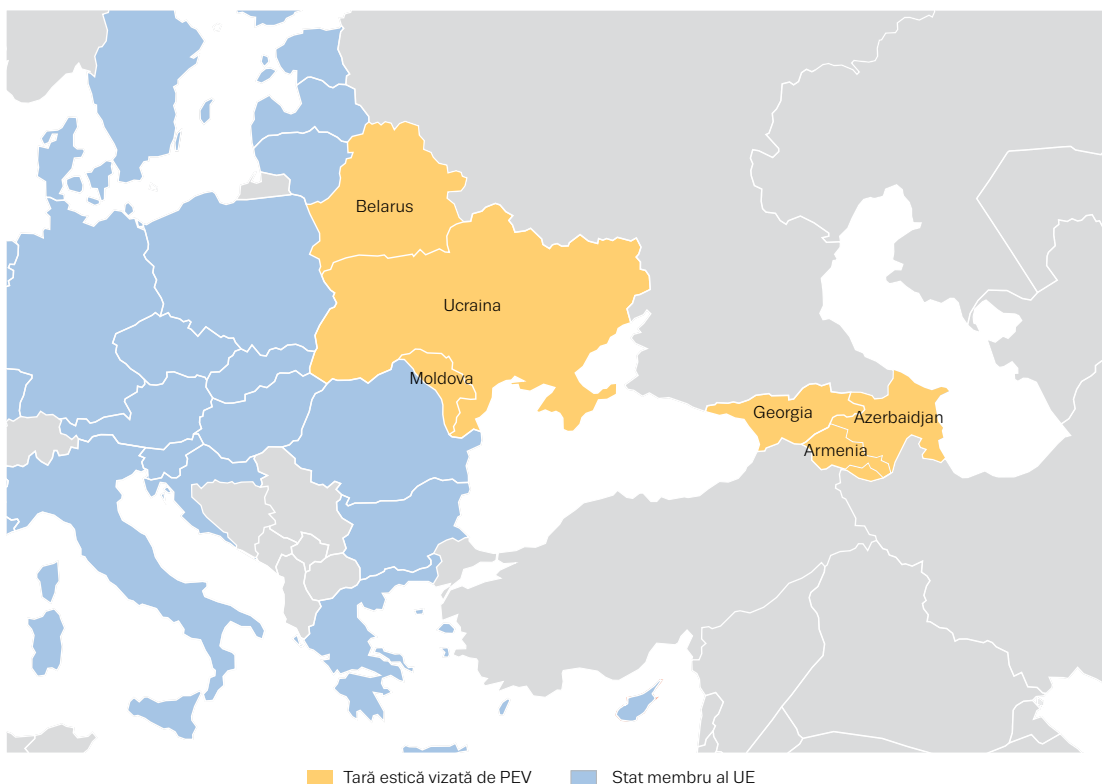
în considerare invadarea Ucrainei de către Rusia în februarie 2022 și implicațiile potențial semnificative ale acestei acțiuni pentru situația drogurilor, deși lipsesc informații solide care să fundamenteze analiza.

Regiunea PEV-Est cuprinde două grupuri de țări distincte din punct de vedere geografic, separate de Marea Neagră și de Rusia (figura 1). Deși există similitudini între piețele de droguri din aceste țări, amplasarea lor geografică le-a influențat situația internă în materie de droguri, inclusiv producția, traficul, vânzările și consumul. În partea nord-vestică a regiunii PEV-Est se află Belarus, Moldova și Ucraina. Aceste țări au granițe comune cu state membre ale UE și cu Rusia și se învecinează cu Marea Neagră. În partea sud-estică a regiunii se află țările din Caucazul de Sud, și anume Armenia, Azerbaidjan și Georgia. Caucazul de Sud se învecinează cu Iran, Rusia, Turcia și Marea Neagră.

Piețele de droguri din regiune continuă să treacă prin schimbări semnificative în ceea ce privește producția, traficul, vânzarea și consumul de droguri ilicite. O evoluție recentă importantă o constituie creșterea piețelor online, care a fost legată de disponibilitatea unei game mai largi de

(1) Din cauza invadării Ucrainei de către Rusia și în conformitate cu poziția UE, angajamentul bilateral în curs și cel planificat dintre EMCDDA și reprezentanții Rusiei și Belarusului au fost suspendate.

FIGURA 1
Regiunea estică vizată de Politica europeană de vecinătate (PEV-Est)

droguri, în special a substanțelor psihoactive noi (SPN). Apariția raportată a unor noi rute de trafic pentru heroină și cocaină prin Marea Neagră, cu implicarea rețelelor infracționale internaționale, este un alt fenomen relativ recent care evidențiază necesitatea unei vigilențe continue în această zonă. Și în producția de droguri au fost observate noi evoluții, în mai multe țări din regiune fiind identificate și desființate unități de producție a drogurilor sintetice. În plus, există îngrijorări cu privire la faptul că invadarea Ucrainei de către Rusia în februarie 2022 poate avea impact asupra fluxurilor de droguri și poate conduce la creșterea consecințelor negative asociate consumului de droguri, atât în Ucraina, cât și în țările învecinate.

Constatările detaliate în acest raport se bazează pe interviuri semistructurate realizate în perioada septembrie-decembrie 2021 cu peste 40 de părți interesate din șase țări din regiunea PEV-Est. Printre părțile interesate s-au numărat reprezentanți guvernamentali, autorități de aplicare a legii, organizații neguvernamentale (ONG-uri), cercetători și organizații internaționale. Pentru a verifica informațiile obținute din aceste interviuri, au fost consultate lucrări din literatura de specialitate și alte date și rapoarte publicate de entități guvernamentale și neguvernamentale. Totuși, trebuie remarcat faptul că, în general, nu există informații colectate și detaliate în mod regulat cu privire la situația drogurilor din regiune. Acest lucru evidențiază importanța consolidării sistemelor regulate de date de monitorizare a drogurilor pentru colectarea și raportarea de informații fiabile și comparabile.

Metodologie

Informațiile prezentate în raport se referă în principal la perioada 2018-2021, cu excepția cazului în care se precizează altfel. Sursa principală de informații o reprezintă datele calitative obținute din interviurile cu informatori-cheie din regiunea PEV-Est. Printre principalele subiecte explorate în interviuri s-au numărat disponibilitatea percepută a drogurilor, consumul de droguri, tendințele și consecințele negative asociate consumului de droguri, precum și producția, traficul, vânzarea de droguri și prețurile acestora. Pentru a completa datele obținute din aceste interviuri, au fost explorate alte două seturi de surse. În primul rând, s-au consultat rapoarte și lucrări științifice publicate, punându-se accentul pe capturile de droguri, pe laboratoarele desființate, pe prețurile drogurilor și pe informațiile privind consumul de droguri. S-au căutat, de asemenea, informații suplimentare privind rutele de trafic și rețelele infracționale organizate care fuseseră identificate în interviuri de reprezentanți autorităților de aplicare a legii. În al doilea rând, s-au analizat seturi de date cantitative și calitative colectate de mai multe

țări din regiune și coordonate sau susținute de Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (EMCDDA) (a se vedea secțiunea „Surse suplimentare de date”).

Deși s-a încercat verificarea informațiilor colectate din interviuri prin folosirea acestor surse suplimentare de date, o limitare esențială a constatat în lipsa unor informații detaliate și fiabile privind situația drogurilor din regiune. Întrucât rămân lacune semnificative, acest raport oferă o prezentare generală parțială a piețelor de droguri din regiunea PEV-Est. Acest lucru evidențiază importanța consolidării sistemelor regulate de monitorizare a drogurilor pentru colectarea și diseminarea de informații fiabile și comparabile cu privire la situația drogurilor. Cu toate acestea, trebuie menționat că constatările prezentate aici ar trebui să fie considerate preliminare și să fie interpretate cu precauție, având în vedere că datele disponibile pentru a fundamenta analiza au fost limitate.

Interviuri calitative

Au fost realizate interviuri cu informatori-cheie din diferite medii profesionale și organizații: ONG-uri (16), agenții guvernamentale (11), furnizori de îngrijiri de sănătate (2), cercetători (1), persoane care consumă droguri (1) și organizații internaționale (1). Au fost realizate interviuri cu informatori-cheie din toate cele șase țări: Armenia (4), Azerbaidjan (5), Belarus (4), Georgia (3), Moldova (7), Ucraina (6); au fost intervievați și experți în situația regională (3). Informatorii-cheie au fost identificați prin rețelele cercetătorilor și ale EMCDDA și prin preluări din referințele oferite de alte persoane interievate. Un ghid semistructurat pentru interviuri, cu subiecte-cheie, a fost utilizat și adaptat la domeniul de competență al fiecărei persoane interievate. Toate interviurile s-au desfășurat de la distanță, folosind aplicații online de videoconferință, au durat între 45 și 75 de minute și au fost realizate de doi cercetători.

Utilizarea interviurilor calitative ca sursă principală de date reprezintă atât un punct forte, cât și o limitare a acestui raport. Interviurile pot oferi informații valoroase în legătură cu cele mai recente evoluții ale situației drogurilor, astfel cum sunt percepute de către respondent, inclusiv informații specifice pe care este posibil ca studiile existente să nu le fi cuprins. În special în regiunile în care alte surse de date sunt limitate, realizarea unor interviuri cu informatori-cheie poate pune în lumină fenomene și evoluții care altfel ar fi dificil de observat. Totuși, constituie o limitare faptul că interviurile oferă o perspectivă subiectivă asupra situației drogurilor, bazată pe experiența și cunoștințele de specialitate ale informatorului-cheie. Existența unei game largi de intervievați, din diverse medii profesionale, contribuie la gestionarea limitării, dar nu o elimină. Drept urmare, au fost

folosite și alte surse pentru a completa și, atunci când a fost posibil, pentru a verifica informațiile colectate din interviuri.

Surse suplimentare de date

Pentru a completa interviurile calitative, după caz, raportul apelează la date cantitative din studii și sondaje susținute de EMCDDA și desfășurate în țările din regiune în cadrul proiectului de cooperare tehnică EU4Monitoring Drugs. Printre acestea se numără Sondajul european online privind drogurile (EWSD) ⁽²⁾, Inițiativa europeană de colectare de seringi și analiză (ESCAPE) ⁽³⁾ și Proiectul european de cercetare în școli privind alcoolul și alte droguri (ESPAD) ⁽⁴⁾. Fiecare dintre aceste proiecte are propriile puncte forte și limitări; o discuție cu privire la acestea nu face obiectul prezentului raport, însă ele pot fi examinate pe respectivele pagini tematice ale site-ului EMCDDA sau ale site-urilor proiectelor.

După caz, informațiile privind traficul și aprovizionarea la nivel transfrontalier au fost coroborate, de asemenea, prin intermediul activităților principale de monitorizare ale EMCDDA. Datele principale de monitorizare provin din exercițiile anuale de colectare de date, care utilizează instrumente de raportare standardizate, efectuate de EMCDDA prin rețeaua sa de puncte focale naționale din cele 27 de țări ale UE, Norvegia și Turcia.

Rezumatul raportului

Raportul începe cu o prezentare generală a principalelor constatări, axându-se pe producție, trafic, distribuție, rețelele infracționale organizate, consum și disponibilitate, precum și pe sănătate și consecințele negative. Este prezentată și o analiză preliminară a crizei din Ucraina în urma invadării acestei țări de către Rusia în februarie 2022. Raportul ia apoi în discuție principalii factori de stimulare și catalizatori ai piețelor de droguri din regiune, atrăgând atenția asupra creșterii piețelor online, a informațiilor despre activitățile rețelelor infracționale și a impactului pandemiei de COVID-19.

Sunt expuse prezentări individuale ale fiecărui tip principal de droguri identificat în regiune (canabis, heroină și opioide sintetice, cocaină, amfetamină și MDMA, metamfetamină și substanțe psihoactive noi). Pentru fiecare tip de droguri, se trece în revistă ceea ce se cunoaște despre situația actuală

la nivel de producție și trafic, distribuție și disponibilitate, consum și consecințe negative. În încheiere, raportul analizează situația regională, evidențiind problemele mai ample, precum deficitul de cunoștințe, impactul megatendințelor și disponibilitatea răspunsurilor la situația drogurilor.

⁽²⁾ Pentru mai multe informații, a se vedea https://www.emcdda.europa.eu/activities/european-web-survey-on-drugs_en

⁽³⁾ Pentru mai multe informații, a se vedea https://www.emcdda.europa.eu/topics/escape_en

⁽⁴⁾ Pentru mai multe informații, a se vedea <http://www.espad.org/>.

Principalele constatări

Factori de stimulare și catalizatori

- ▶ O evoluție regională recentă esențială pare a fi extinderea piețelor de droguri online. Aparent, aceste piețe joacă în prezent un rol mai important în vânzarea și cumpărarea de droguri în Armenia, Belarus, Georgia, Moldova și, până de curând, Ucraina. Această evoluție a fost corelată cu o creștere percepută a disponibilității unor SPN, cum ar fi 4-metilmecatinona (4-MMC) și α -pirolidinopentiofenona (alfa-PVP), deși această constatare nu poate fi verificată empiric.
- ▶ Pandemia de COVID-19 pare să fi condus, cel puțin temporar, la o disponibilitate redusă a drogurilor, precum și la un consum redus de droguri care fac preponderent obiectul contrabandei în regiune, precum heroina, MDMA-ul, amfetamina și cocaina. Probabil că acest fenomen este legat de perturbările rutelor de trafic ca urmare a pandemiei de COVID-19. Totuși, pare să fi crescut, în consecință, producerea la scară mică și artizanală a unor droguri, cum ar fi amfetamina și metamfetamina. Este posibil și ca pandemia de COVID-19 să fi crescut interesul pentru piețele de droguri online.
- ▶ De la invazia Rusiei, în februarie 2022, situația din Ucraina rămâne volatilă. Se preconizează că tranzitul transporturilor de droguri prin Ucraina se va reduce pe termen scurt. În plus, este posibil ca în regiunea Mării Negre să se observe o utilizare crescută a altor puncte de intrare pentru transporturile de droguri. De asemenea, probabil că producția artizanală de droguri va rămâne redusă, în timp ce serviciile de sănătate, inclusiv tratamentul pentru consumul de droguri, se vor confrunta în continuare cu perturbări și provocări operaționale.
- ▶ Unele țări din regiune s-au confruntat, de asemenea, în ultimii ani cu instabilitatea, legată de probleme de guvernare și teritoriale care au creat provocări pentru asigurarea aplicării legii în general și, prin urmare, este posibil să fi avut impact asupra traficului și activităților infracționale asociate. Unii respondenți au sugerat că Rusia a avut un rol destabilizator în această privință. Este dificil de explorat în detaliu acest aspect în prezentul raport. Totuși, remarcăm că provocările politice mai ample cu care se confruntă regiunea ar putea afecta situația viitoare a drogurilor în moduri care sunt dificil de prevăzut în prezent, dar care ar putea fi importante și, prin urmare, vor necesita o monitorizare activă.

Producția

- ▶ Amfetamina și metamfetamina sunt produse în regiune la o scară relativ mică; de asemenea, s-a observat o producție de SPN în Ucraina. Aceste droguri par a fi destinate preponderent piețelor interne, deși este posibil ca ele să fie introduse ilegal și în țările învecinate.
- ▶ În Georgia, o tendință emergentă raportată constă în producerea și consumul de „conifer vint” artizanal, începând cu aproximație din anul 2015. „Conifer vint” este denumirea unei metamfetamine produse dintr-o plantă care conține efedrină. Este posibil ca aceasta să fi avut evoluții anterioare în Afganistan, unde a fost raportată recent producția de metamfetamină prin utilizarea efedrinei extrase din planta Ephedra.
- ▶ De asemenea, în Ucraina și Moldova a fost raportată producția de „metadonă de stradă”. Disponibil de obicei sub formă de cristale, drogul este consumat la nivel local și traficat către Belarus, Georgia și Rusia.

Traficul

- ▶ Regiunea este un centru de tranzit semnificativ pentru drogurile ilicite, întrucât este traversată de mai multe rute importante de trafic. Belarus, Moldova și Ucraina se învecinează cu UE și sunt relativ apropiate de zone cunoscute pentru producția la scară largă de amfetamină și metamfetamină, în timp ce Armenia, Azerbaidjan și Georgia sunt situate lângă Afganistan, centrul mondial pentru producția de heroină. Per ansamblu, în regiunea PEV-Est s-a înregistrat o creștere a cantităților de droguri raportate ca fiind confiscate în perioada 2016-2020. Canabisul este drogul pentru care se raportează în mod constant cele mai mari cantități confiscate, urmat de heroină.
- ▶ Două rute principale de trafic de heroină din Afganistan, ruta balcanică și ruta nordică, au impact asupra regiunii. De asemenea, se suspectează că o ramură a rutei balcanice (ruta din Caucazul de Sud) este folosită pentru transportul heroinei în regiune. În plus, în Caucazul de Sud a fost observată prezența metamfetaminei traficate din Iran, posibil de origine iraniană sau afgană.
- ▶ Capturile de cocaină legate de porturile ucrainene înainte de februarie 2022 indică o posibilă încercare de a

dezvolta o rută de trafic de cocaină din America de Sud prin Marea Neagră, pentru consumul din regiunea PEV-Est, UE și Rusia. Deși conflictul din Ucraina a întrerupt această activitate, dacă va fi reluată, ea ar putea avea implicații importante atât pentru regiune, cât și pentru UE și, prin urmare, merită o monitorizare atentă și măsuri operaționale.

► O potențială amenințare la adresa regiunii poate fi reprezentată de producția și traficul de droguri sintetice provenite din UE. Unele dovezi indirecte ale acestui fapt sunt reflectate în percepția în rândul experților potrivit căreia consumul de metamfetamină și de MDMA a crescut în unele țări estice vizate de PEV. Totuși, în prezent nu sunt disponibile date empirice solide care să confirme această impresie. De asemenea, există indicii din partea unor surse din domeniul aplicării legii potrivit cărora amfetamina și MDMA sunt introduse uneori ilegal din UE în Ucraina și Moldova.

Comerțul cu amănuntul și disponibilitatea

► Informațiile privind prețul de vânzare cu amănuntul al drogurilor în regiune rămân limitate. Informatorii-cheie au raportat în mod constant că prețurile heroinei sunt ridicate comparativ cu prețurile altor droguri și că puritatea acesteia este scăzută, ceea ce este posibil să fi influențat reorientarea către consumul de droguri sintetice și de SPN, mai puțin costisitoare.

► S-a raportat că pare să existe o disponibilitate mai mare a drogurilor sintetice începând din 2018, în special a metamfetaminei și a catinonelor sintetice, precum alfa-PVP și 4-MMC.

Rețelele infracționale organizate

► Sunt disponibile informații limitate privind impactul piețelor de droguri și al infractorilor care operează în cadrul acestora asupra securității din regiune. Totuși, se consideră că creșterea raportată a traficului de droguri prin porturile de la Marea Neagră a fost legată de o creștere a nivelului de corupție.

► S-a raportat că rețelele infracționale cele mai active în producția, traficul și distribuția de droguri sunt alcătuite din localnici și cetățeni ai țărilor învecinate cu regiunea. Există, de asemenea, indicii că în regiune sunt prezente și rețele infracționale internaționale. De exemplu, o captură

semnificativă de cocaină în portul Odesa în 2021 a fost corelată cu 'Ndrangheta italiană.

Consumul de droguri

► Există indicii că modelele consumului de droguri s-au reorientat în ultimii ani către drogurile sintetice, atât către cele importate, cât și către cele produse la nivel intern. O mențiune importantă în acest sens se referă la lipsa unor date de calitate privind tendințele în prevalența și consumul de droguri. Completarea acestui deficit de informații ar trebui considerată o prioritate importantă în viitor.

► S-a raportat scăderea consumului de heroină, în paralel cu o creștere a consumului ilicit de opioide sintetice (în special de „metadonă de stradă”). Informatorii-cheie au sugerat că prețul relativ scăzut al „metadonei de stradă” și al medicamentelor deturnate din tratamentul cu agoniști opioizi, precum și puritatea scăzută a heroinei par să constituie un factor determinant al interesului pentru opioidele sintetice.

► Informațiile existente oferă unele indicii privind o creștere a consumului de metamfetamină în țările din Caucazul de Sud și de catinone sintetice în Moldova și Ucraina. Schimbarea modelelor de consum a fost remarcată în rândul unor subgrupuri specifice, cum ar fi creșterea consumului de metamfetamină și de SPN în rândul tinerilor și al persoanelor cu modele cu grad ridicat de risc ale consumului de droguri. De asemenea, „chemsexul” este o nouă problemă pusă în evidență în unele subculturi.

Sănătatea și consecințele negative

► Experții avertizează că creșterea percepută a consumului de SPN și de metamfetamină reprezintă o amenințare la adresa sănătății, ca urmare a asocierii cu un risc crescut de tulburări psihice, inclusiv cu episoade psihotice. În plus, consumul de metamfetamină cu opioide sintetice poate crește riscul de supradoză sau de confruntare cu alte consecințe negative asupra sănătății.

► Informațiile disponibile sugerează că, în general, drogurile produse la nivel intern în regiune par a avea, de regulă, o puritate scăzută și o compoziție variată (și de obicei necunoscută). Acest lucru creează preocupări suplimentare legate de sănătatea publică și subliniază necesitatea unor investiții mai mari în date criminalistice și toxicologice.

Potențialul impact al războiului din Ucraina

În februarie 2022, Rusia a lansat o invazie în Ucraina, creând o criză umanitară care încă nu s-a încheiat. Aceste evoluții au, de asemenea, potențialul de a afecta piețele de droguri din Ucraina și din țările învecinate. Deși este dificil de anticipat impactul pe termen mediu și lung asupra situației drogurilor, unele consecințe imediate sunt deja evidente.

În primul rând, se preconizează că traficul de droguri prin Ucraina va scădea în perioada imediat următoare, în special traficul de heroină și cocaină. De asemenea, este posibil ca această perturbare să reorienteze traficul de droguri prin alte puncte de intrare din regiunea Mării Negre. În plus, probabil că producția ilicită de amfetamină, de „metadonă de stradă” și de SPN, cum ar fi 4-MMC și alfa-PVP, va fi perturbată ca urmare a lipsei de precursori și de alte substanțe chimice în Ucraina. De asemenea, întrucât o parte din comportamentele de cumpărare și vânzare de droguri se manifestă în prezent online, se preconizează că aceste metode de achiziționare a drogurilor vor fi perturbate ca urmare a atacurilor asupra infrastructurii din Ucraina, inclusiv asupra serviciilor de internet, bancare și poștale.

Criza a perturbat serviciile de sănătate, inclusiv serviciile care oferă tratament pentru consumul de droguri și serviciile de reducere a consecințelor negative asociate consumului de droguri. Provocările logistice afectează, de asemenea, continuarea tratamentului pentru consumul de droguri, mai ales serviciile care oferă tratament cu agoniști opioizi ⁽⁵⁾. Există îngrijorări legate de disponibilitatea metadonei și a buprenorfinei și de accesul la aprovizionarea cu acestea. Aceste evoluții negative ale disponibilității serviciilor generează un risc de transmitere crescută a bolilor infecțioase, în special deoarece consumul de droguri injectabile și infecțiile asociate drogurilor rămân provocări majore în materie de sănătate publică în Ucraina. Înainte de invazia rusă, Ucraina avea un număr estimat de 350 300 de consumatori de droguri injectabile, în rândul cărora prevalența estimată a infecțiilor cu HIV și cu virusul hepatitei C (HCV) era de aproximativ 20 %, respectiv 64 % (Titur et al., 2021). De asemenea, probabil că consumul de alcool, de droguri sau ambele vor crește în Ucraina pe măsură ce conflictul va continua, iar acest fenomen este corelat adesea cu creșteri ale comorbidităților legate de sănătatea mintală (EMCDDA, 2022b).

Situația din Ucraina evidențiază necesitatea unei monitorizări permanente și a sprijinirii serviciilor de sănătate, inclusiv în țările învecinate care găzduiesc un număr mare de refugiați ucraineni. Este important de menționat că probabil criza va avea un impact semnificativ asupra sistemelor naționale de tratament și de reducere a consecințelor negative din țările învecinate și din alte state membre ale UE. Drept urmare, asigurarea continuității îngrijirii acordate celor care fug din calea războiului ar trebui considerată o prioritate. EMCDDA a elaborat o evaluare rapidă detaliată a impactului războiului din Ucraina asupra problemelor legate de droguri (2022b).

⁽⁵⁾ Termenul „tratament cu agoniști opioizi” este utilizat aici ca termen preferat pentru a acoperi o gamă de tratamente care implică prescrierea de agoniști opioizi pentru a trata dependența de opioide. Cititorul ar trebui să rețină că acest termen include tratamentul de substituție pentru opiacee, care încă poate fi folosit în unele instrumente de colectare a datelor și documente mai vechi ale EMCDDA.

Principalii factori de stimulare și catalizatori ai piețelor de droguri din țările estice vizate de Politica europeană de vecinătate

Apariția și extinderea piețelor online

În întreaga lume, piețele de droguri s-au extins în spațiul online, ceea ce oferă noi oportunități rețelelor infracționale și revânzătorilor individuali de droguri, creând totodată noi provocări pentru autoritățile de aplicare a legii. Evoluțiile din sfera online au fost rapide, afectând modurile în care drogurile sunt oferite pe piață, vândute și cumpărate (EMCDDA, 2016). S-a raportat, de asemenea, că aceste evoluții au afectat regiunea PEV-Est, unde apariția și extinderea piețelor de droguri online este o evoluție importantă remarcată în ultimii ani.

Deși în toate țările din regiune există în continuare piețe la nivelul străzii, informatorii-cheie au precizat că utilizarea piețelor de droguri online a înregistrat o creștere accentuată în ultimii ani și că mai multe persoane își cumpără drogurile online (pentru o analiză suplimentară, a se vedea caseta [„Analiza din Sondajul european online privind drogurile referitoare la sursele de aprovizionare din Georgia și Ucraina”](#)). În plus, există indicii că ar fi devenit disponibilă o gamă mai amplă de droguri ca urmare a acestor evoluții. Există și percepția că piețele online ar oferi droguri mai puternice sau de puritate mai mare decât cele procurate de pe piețele de stradă sau prin alte metode de achiziționare offline.

Piețele online de pe care persoanele își cumpără drogurile includ internetul vizibil și piețele criptate (darknetul), platformele de comunicare socială și aplicațiile mobile de comunicare. Un studiu recent realizat de Asociația eurasiatică pentru reducerea consecințelor negative (EHRA) a indicat că se găsesc coduri QR și linkuri către site-uri web care oferă droguri pe ziduri din zone publice într-un număr mare de orașe din regiune (van der Gouwe, 2021). În special, diverse platforme de comunicare socială au devenit medii populare pentru prezentarea și comercializarea drogurilor, de exemplu „canale” pe aplicația de mesagerie Telegram.

Piețele Hydra și Matanga (a se vedea caseta [„Substanțele oferite pe piața criptată Matanga”](#)) au fost, până de curând, principalele piețe criptate utilizate în regiune. Aceste piețe par să răspundă atât nevoilor vânzătorilor cu amănuntul, cât și nevoilor persoanelor care cumpără pentru consum propriu. Hydra, în principal o piață în limba rusă, a oferit în ultimul deceniu o sursă de droguri și de alte produse ilicite relativ stabilă (CRRC, 2020; Davitadze et al., 2020; Flashpoint, 2021; Lakhov, 2020); totuși, piața a fost închisă de poliția germană în aprilie 2022 (Tidy, 2022).

Este posibil ca apariția piețelor de droguri online să fi făcut ca piețele de droguri din regiune să devină mai dinamice și mai interconectate. Este posibil ca aceste piețe online să fi facilitat introducerea, vânzarea și cumpărarea de droguri

care anterior nu erau disponibile, inclusiv SPN (UNODC, 2022b). După cum au raportat informatorii-cheie, acest lucru s-ar putea reflecta în disponibilitatea crescută percepută și în consumul unei game mai largi de droguri. După cum s-a precizat anterior, însă, aceste sugestii necesită acțiuni ulterioare, în cadrul mai multor exerciții de cercetare cantitativă.

De asemenea, s-a raportat o creștere a utilizării „livrărilor moarte” („zakladki”) ca metodă de livrare a drogurilor cumpărate online în regiune (van der Gouwe, 2021; EMCDDA, 2020a; EMCDDA și Europol, 2019; UNODC, 2021b) și, într-o măsură mai mică, a serviciilor poștale. Aceste evoluții pot face și mai dificilă interceptarea sau întreruperea vânzărilor de droguri. S-a raportat, de asemenea, că folosirea roboților de chat a redus nevoia de a utiliza infrastructurile „tradiționale” pentru vânzarea de droguri. Roboții de chat sunt aplicații software automatizate care pot genera mesaje sau pot purta conversații automatizate pe canalele de comunicare socială. De exemplu, pot fi folosiți pentru a atrage atenția asupra site-urilor pe care se vând droguri (pentru exemple, a se vedea figura 2).

Contextul mai amplu al activităților infracționale

Autoritățile de aplicare a legii din regiune au raportat că majoritatea persoanelor implicate în producția, traficul și vânzarea de droguri la nivel intern sunt localnici sau cetățeni ai țărilor care se învecinează cu regiunea (de exemplu, ruși, iranieni sau persoane din fostele republici sovietice)

Substanțele oferite pe piața criptată Matanga

Matanga este o piață criptată care funcționează în Georgia din 2014 și pare să atragă cumpărători din Rusia, Ucraina și Belarus. Un studiu din 2020 a arătat că cea mai mare parte a activității de vânzare de pe platformă are legătură cu cannabisul – aproximativ 56 % dintre tranzacțiile înregistrate, urmat de cocaină și de MDMA (CRRC, 2020). Studiul a arătat că cocaina generează aproape un sfert din venitul platformei. Pe site a fost oferită și o mare varietate de SPN, inclusiv substanțe precum alfa-PVP și 25I-NBOMe. De asemenea, s-a constatat că majoritatea ofertelor de pe piața Matanga au vizat cantități mici, probabil cumpărate pentru consumul propriu.

Analiza Sondajului european online privind drogurile, referitoare la sursele de aprovizionare din Georgia și Ucraina

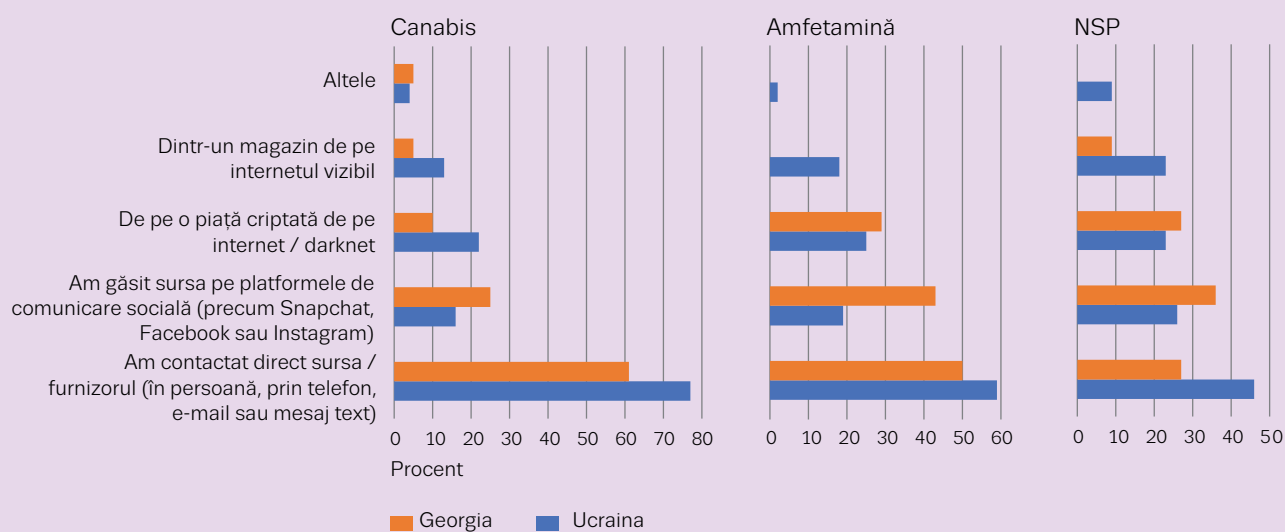
Prin intermediul întrebărilor cu variante multiple de răspuns, respondenții EWSD din Georgia și Ucraina au fost în măsură să indice modul în care și-au procurat drogurile pe care au raportat că le-au cumpărat și le-au consumat recent. Trebuie menționat că unele eșantioane au avut dimensiuni foarte reduse; sondajul se bazează pe un eșantion de conveniență și, fiind un sondaj online, nu este reprezentativ pentru modelele de cumpărare a drogurilor în termeni mai generali. Totuși, rezultatele oferă o privire de ansamblu asupra modurilor în care acești respondenți la EWSD și-au procurat drogurile.

Mai jos sunt prezentate trei exemple din datele EWSD, pentru planta de canabis, amfetamină și SPN. Pentru planta de canabis, contactarea directă a sursei/furnizorului a fost opțiunea cel mai frecvent selectată de respondenții din ambele țări. Totuși, pentru 25 % dintre

cumpărătorii recenți din Georgia, respectiv pentru 16 % dintre cei din Ucraina, platformele de comunicare socială au reprezentat una dintre surse. Folosirea pieței criptate și magazinele de pe internetul vizibil au fost, de asemenea, opțiuni des întâlnite în rândul respondenților ucraineni.

Pentru cumpărătorii recenți de amfetamină și SPN, metodele bazate pe internet pentru procurarea acestor droguri au părut a fi des întâlnite în rândul respondenților. Totuși, rezultatele EWSD trebuie interpretate cu precauție, întrucât nu pot fi generalizate la o populație mai extinsă. În plus, eșantioanele pentru cumpărătorii recenți de amfetamină și SPN din Georgia au avut dimensiuni foarte reduse (14 și, respectiv, 11 respondenți). Prin urmare, aceste rezultate sunt interesante, dar ar trebui considerate preliminare și necesită investigații suplimentare, într-un studiu mai amplu.

Surse de plante de canabis, amfetamină și SPN, raportate de respondenții EWSD din Georgia și Ucraina în 2021

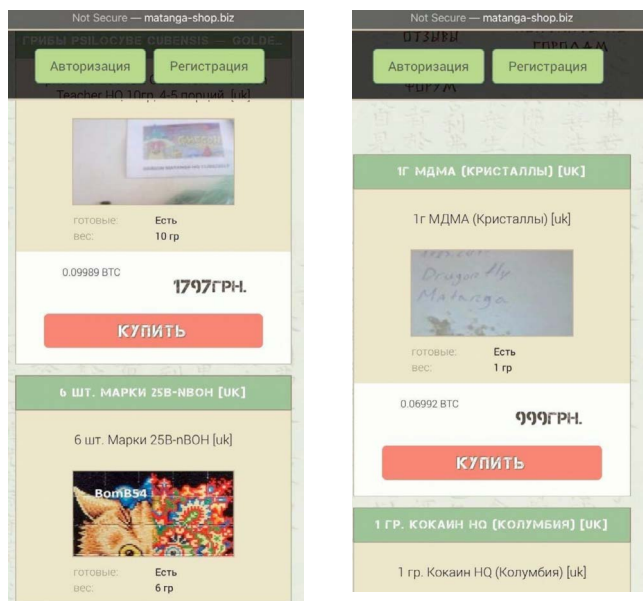
Număr de respondenți – canabis: Georgia, 84, Ucraina, 367; amfetamină: Georgia, 14, Ucraina, 185; SPN: Georgia, 11, Ucraina, 57.
Sursă: EWSD, 2021a și 2021b.

(Melnichuk, 2021). Există și indicii privind rețele infracționale care au legătură cu drogurile și care operează în regiunea PEV-Est, deși informațiile despre acest subiect rămân limitate. Totuși, prezența unei astfel de rețele infracționale, 'Ndrangheta italiană, a fost raportată în Ucraina în vara anului 2021, când au fost capturate 120 de kilograme de cocaină în portul Odesa (Sydoruk, 2021).

Din cauza informațiilor insuficiente, măsura în care rețelele infracționale care au legătură cu drogurile concurează unele

cu celelalte în regiune și amploarea violenței legate de droguri rămân în mare parte necunoscute. În mod similar, consecințele mai ample ale comerțului cu droguri ilicite asupra economiei legale și a guvernării sunt, de asemenea, neclare. Pe baza informațiilor limitate, statul de drept din regiune nu pare să fie subminat în mod extins în prezent de infracțiunile legate de droguri (IPFPEDM, 2022; NDO, 2022). Totuși, există indicii că traficul de droguri alimentează corupția în porturile de la Marea Neagră, în paralel cu o potențială creștere a traficului de droguri prin aceste puncte de intrare. Astfel, un viitor impact negativ crescut al activității

FIGURA 2
Capturi de ecran din magazinele de droguri online din Ucraina („Matanga-Shop”)

Sursa: Alternative Georgia, Tbilisi, Georgia.

de pe piața de droguri asupra guvernantei și securității din regiune trebuie considerat a fi o amenințare.

Unii respondenți au remarcat că influența politică și economică pe care statul rus încearcă să o exercite asupra regiunii ar putea avea un impact negativ asupra securității și guvernantei din unele zone. Deși acest aspect nu este explorat în detaliu aici, se precizează că provocările politice mai ample cu care se confruntă regiunea au potențialul de a afecta situația viitoare a drogurilor în moduri care sunt în prezent dificil de prevăzut, dar care ar putea, de asemenea, să fie importante și necesită o monitorizare activă și investigații suplimentare.

Impactul pandemiei de COVID-19

EMCDDA a elaborat un raport privind impactul pandemiei de COVID-19 asupra situației drogurilor în țările estice vizate de PEV (EMCDDA, 2020a). Potrivit acestui raport, piețele de droguri s-au contractat într-o măsură mică până la moderată după introducerea măsurilor de limitare a mișcării persoanelor în contextul pandemiei de COVID-19. Au fost observate, de asemenea, perturbări în lanțurile de aprovizionare cu droguri și au fost raportate creșteri ale prețurilor de vânzare cu amănuntul ale unor droguri. Producția la scară mică sau artizanală de anumite substanțe, cum ar fi dezomorfina (cunoscută la nivel local sub denumirea „krokodil”) și amfetamina sau metamfetamina, a crescut temporar, întrucât a fost mai dificil accesul la alte droguri. Probabil ca urmare a măsurilor de ordine publică

menite să restricționeze contactul interpersonal, traficul de droguri fără contact direct pare să fi crescut la nivelul distribuției cu amănuntul.

Impactul pandemiei asupra consumului de droguri pare să difere în funcție de substanță și de frecvența consumului, la fel cum s-a întâmplat și în țările UE. De exemplu, consumul de cannabis pare să fi fost cel mai puțin afectat, deși au fost diferite tiparele pentru persoanele care consumă cannabis în scop recreativ și cele care îl consumă frecvent. În plus, în cazul substanțelor care sunt preponderent traficate în regiune, precum heroina, MDMA-ul, amfetamina și cocaina, consumul pare să fi scăzut. În paralel, este posibil să fi crescut consumul de substitute legale, precum alcoolul, și folosirea necorespunzătoare a medicamentelor. Este posibil ca disponibilitatea redusă a heroinei în unele țări să fi dus, de asemenea, la creșterea cererii de tratament, inclusiv a accesului la tratament cu agoniști opioizi. Simultan, par să fi înregistrat o scădere furnizarea serviciilor de sănătate care nu sunt legate de COVID-19, inclusiv a serviciilor legate de droguri, și accesul la acestea. Totuși, pe măsură ce pandemia a continuat, multe țări din regiune și-au adaptat rapid serviciile, de exemplu permițând tratamentul cu agoniști opioizi la domiciliu și furnizarea de servicii la distanță și mobile.

Deși este dificil de prevăzut impactul pe termen lung al pandemiei de COVID-19 asupra pietelor de droguri, a serviciilor și a modelelor de consum de droguri, s-au remarcat unele evoluții. Potrivit informatorilor-cheie intervievați pentru elaborarea acestui raport, un potențial efect pe o durată mai lungă al pandemiei pare a fi creșterea în continuare a comportamentelor de achiziționare a drogurilor online.

Pe baza impactului pandemiei și a lecțiilor învățate în urma acesteia, pot fi formulate mai multe recomandări. De exemplu, având în vedere succesele obținute în adaptarea furnizării serviciilor, ar putea fi nevoie ca autoritățile să analizeze modurile în care pot menține abordări inovatoare, cum ar fi consulturile și asistența psihologică online și, după caz, administrarea de medicamente la domiciliu prin intermediul programelor de tratament cu agoniști opioizi. În plus, va fi important să se monitorizeze eventualele modificări la nivel de disponibilitate a drogurilor și consum de droguri pe măsură ce pandemia cedează, inclusiv în ceea ce privește producția artizanală de droguri în unele țări.

Pentru informații suplimentare, a se vedea nota de informare a EMCDDA referitoare la tendințele previzionate privind impactul pandemiei de COVID-19 asupra situației drogurilor în țările estice vizate de PEV (EMCDDA, 2020a).

Canabisul

Principalele tipuri de produse din cannabis disponibile în regiune sunt planta de cannabis și rășina de cannabis (hașiș). Canabinoidele sintetice sunt acoperite în secțiunea referitoare la [SPN](#).

Producția

Plantele de cannabis sunt cultivate în regiunea PEV-Est pentru consumul propriu și pentru piețele ilegale; este neclară măsura în care rășina de cannabis este produsă la nivel intern. Consecințele juridice ale cultivării de cannabis variază în regiune de la o țară la alta ⁽⁶⁾.

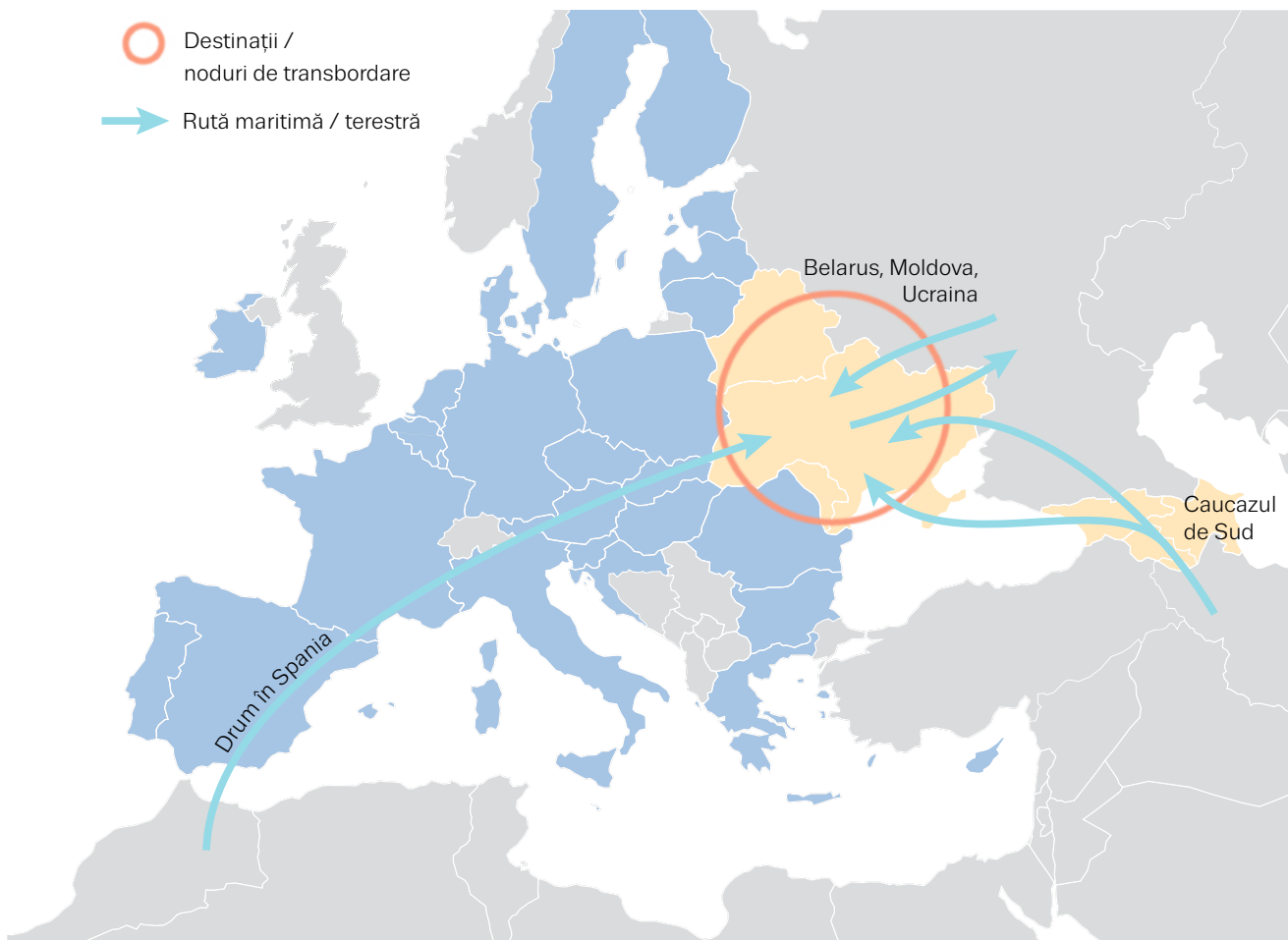
⁽⁶⁾ Pentru mai multe informații, a se vedea https://www.emcdda.europa.eu/publications/topic-overviews/content/drug-law-penalties-at-a-glance_en.

Traficul și aprovizionarea

În țările din Caucazul de Sud și în Ucraina, Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC) a raportat o creștere a capturilor de cannabis în ultimii cinci ani (UNODC, 2022a). Capturile de cannabis reprezintă cea mai mare cantitate (aproximativ 68 %) din drogurile confiscate în 2020 în regiunea PEV-Est (a se vedea [Apendice: Observații metodologice privind capturile de droguri în regiunea PEV-Est](#)). Plantele de cannabis cultivate în regiune sunt traficate în interiorul regiunii și către țările învecinate (figura 3).

Belarus, Moldova și Ucraina raportează traficul de cannabis către și dinspre Rusia, către și dinspre UE și dinspre Africa de Nord. Pe baza unor date nepublicate provenite de la punctul focal național din Polonia, cannabisul a făcut în ultimii

FIGURA 3
Principalele rute de trafic pentru cannabis din țările estice vizate de PEV

ani obiectul contrabandei de-a lungul așa-numitului „drum spaniol” dinspre Maroc, traversând UE către Ucraina și Belarus și, posibil, în Rusia. Informatorii-cheie au sugerat că zonele din Ucraina aflate sub ocupație rusă au jucat un rol important în traficul de droguri și că rețelele infracționale organizate coordonează producția și distribuția de droguri din aceste zone. Această sugestie necesită verificări suplimentare și monitorizare, mai ales având în vedere situația dinamică din regiune.

De asemenea, se pare că canabisul este traficat din Iran către țările din Caucazul de Sud, de exemplu prin zonele sudice ale Armeniei.

Vânzarea cu amănuntul

Produsele din canabis sunt vândute atât pe piețele de droguri fizice, cât și, într-o măsură mai mică, prin piețele online.

În Georgia, costul raportat mediu pentru 1 gram de plante de canabis era de 28 EUR în 2019 (NDO, 2021). În 2020, în Ucraina, costul pentru 1 gram de plante de canabis era cuprins între 0,64 EUR și 8,12 EUR, iar 1 gram de rășină de canabis costa în medie 19,49 EUR (IPFPEDM, 2022). Rezultate mai recente, din ediția din 2021 a EWSD, au indicat un preț mediu în Ucraina de 6,2 EUR per gram de plante de canabis și 15,8 EUR per gram de rășină de canabis (EWSD, 2021b).

Disponibilitatea, consumul și consecințele negative

Canabisul este perceput ca fiind drogul cel mai consumat în mod obișnuit în regiune și disponibil la scară largă. Per ansamblu, percepția este aceea că tendințele în ceea ce privește consumul de canabis au rămas stabile în regiune, deși absența unor surse de date empirice solide înseamnă că există incertitudini cu privire la acest aspect.

Se raportează că în regiune sunt disponibile plante de canabis și tipuri de rășină cu diferite grade de potență și de diferite varietăți. Informatorii-cheie au raportat că „calitatea” canabisului este în general percepută ca fiind ridicată în țările din Caucazul de Sud. În schimb, potrivit raportărilor, calitatea percepută a canabisului în Belarus, Moldova și Ucraina este considerată în general „slabă”. Probabil că aceste criterii calitative reflectă, cel puțin parțial, gradul de potență a produselor de canabis disponibile pe piața ilegală. Potrivit informatorilor-cheie din Ucraina, au fost observate

unele cazuri în care produsele de canabis au fost contrafăcute cu canabinoide sintetice, o problemă care a fost sesizată și în UE și care ar putea avea implicații pentru sănătatea publică (EMCDDA, 2022a).

Pe baza celui mai recent studiu ESPAD, realizat în 2019 în Ucraina, consumul de canabis pare să fi rămas relativ stabil în ultimii ani, 7,9 % dintre elevii cu vârsta de 15-16 ani raportând că au consumat cel puțin o dată canabis (ESPAD, 2020), comparativ cu 9 % în studiul anterior (ESPAD, 2015). Această diferență poate fi determinată de variația de eșantionare sau de alte aspecte metodologice și nu ar trebui să se interpreteze că indică neapărat o diferență în ceea ce privește prevalența între aceste repere temporale. Informatorii-cheie au afirmat că consumul de canabis crește în Georgia. Curtea Constituțională a țării a decis, cu efect din iulie 2018, că, în cazul adulților, consumul de canabis în particular nu ar trebui să reprezinte o infracțiune. Totuși, instanța nu a abordat problema deținerii de canabis pentru uz personal în general. Potrivit celui mai recent studiu ESPAD, în Georgia, 14 % dintre elevii cu vârsta de 15-16 ani au raportat în 2019 că au consumat canabis cel puțin o dată în viață (ESPAD, 2020), comparativ cu 11 % dintre elevii care au raportat același lucru în 2015 (ESPAD, 2015).

Cocaina

Deși datele sunt limitate, clorhidratul de cocaină (cocaină sub formă de pudră) pare a fi singura formă de cocaină disponibilă în prezent în regiune. Baza liberă sau cocaina „crack” nu pare a fi disponibilă în mod curent în regiune. Totuși, este posibil ca cumpărătorii de cocaină sub formă de pudră să își transforme singuri cocaina în bază liberă, deși nu se cunoaște măsura în care ar putea avea loc această acțiune.

(figura 4), după cum se detaliază mai jos. Per ansamblu, potrivit raportărilor, cocaina a fost al treilea cel mai frecvent drog capturat în regiune în 2020 din punctul de vedere al cantității (a se vedea [Apendice:](#)

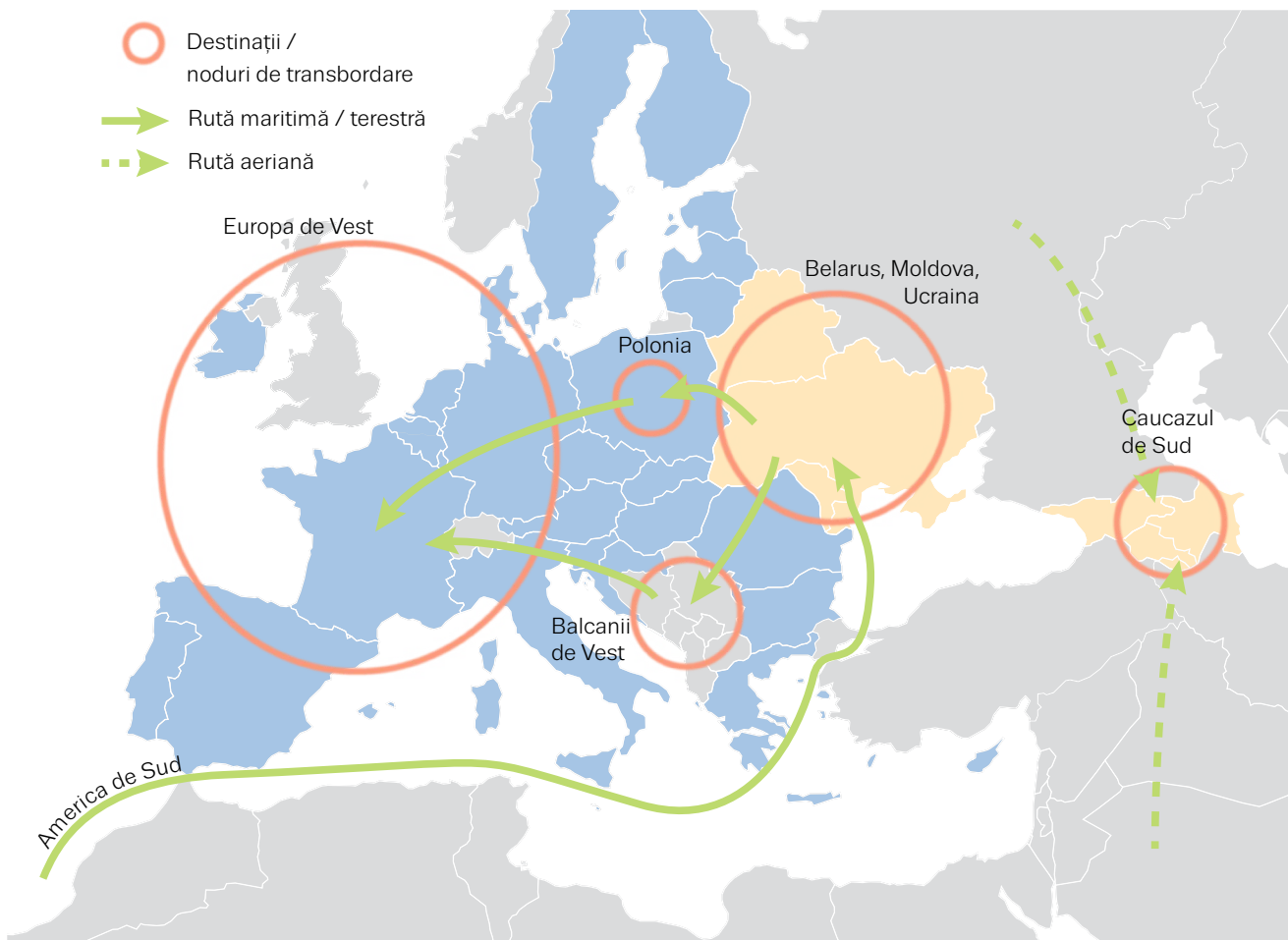
[Observații metodologice privind capturile de droguri în regiunea PEV-Est](#)), deși această poziție este determinată în principal de capturile mari din Ucraina.

Traficul

Datele disponibile ar sugera că, per ansamblu, capturile de cocaină sunt reduse în regiune. O excepție o reprezintă Ucraina, care a raportat cele mai mari cantități de cocaină capturată în 2019 și 2020 (aproape 837 kg în 2019 și aproape 166 kg în 2020). Acest lucru poate reflecta rolul emergent al țării în dezvoltarea rutelor de trafic de cocaină

Între producătorii de cocaină din America de Sud și piețele de consum din Europa există un număr mare de rute și de puncte de transbordare (EMCDDA, 2022a). Cea mai mare parte a cocainei capturate în UE este transportată cu containere maritime către porturile mari din Țările de Jos, Belgia și alte zone. Totuși, este posibil ca recent să se fi dezvoltat o nouă rută de trafic al cocainei, prin care cocaina este traficată din America de Sud prin țări care se învecinează cu Marea Neagră, fiind potențial destinată pieței din UE. Fluxurile de droguri prin această rută sunt totuși

FIGURA 4
Principalele rute de trafic pentru cocaină din țările estice vizate de PEV

reduse comparativ cu principalele puncte de intrare a cocainei în UE cunoscute.

Înainte de invadarea Ucrainei de către Rusia, transporturile de cocaină, inclusiv în containere maritime, soseau, potrivit raportărilor, prin portul Odesa și posibil prin alte porturi la Marea Neagră. Se suspecta că această marfă era transportată ulterior pe cale rutieră către piețele de consum din Balcani, din Polonia sau din Europa de Vest. Potrivit informatorilor-cheie, transporturile mai mari de cocaină (cel puțin 50 kg) care soseau în Odesa din America de Sud sau din America Centrală erau destinate traficului spre alte regiuni, în timp ce cantitățile mai mici (sub 10 kg) erau destinate de obicei pieței locale. Informatorii-cheie au sugerat, de asemenea, că au existat cazuri în care funcționarii și lucrătorii din porturi au fost implicați și au facilitat transferul transporturilor de cocaină.

Se raportează că majoritatea persoanelor implicate în traficul de cocaină din Ucraina sunt cetățeni ucraineni, care sunt familiarizați cu zona și pot facilita tranzitul. Totuși, se raportează, de asemenea, că cetățenii ruși și ai altor state învecinate sunt implicați într-o anumită măsură. Implicarea unor cetățeni ai UE nu poate fi exclusă. Potrivit raportului unei agenții guvernamentale ucrainene, în Marea Neagră a fost observată și prezența unor rețele infracționale organizate din America Latină (IPFPEDM, 2022).

În 2021, Ucraina a identificat o rețea transnațională activă în țară, ceea ce poate indica posibilitatea unui rol tot mai important al Ucrainei în traficul de cocaină către UE, precum și o posibilă diversificare a rutelor de trafic de cocaină. Serviciul de Securitate al Ucrainei a capturat în portul Odesa 120 de kilograme de cocaină, în valoare de aproximativ 18 milioane EUR, care fusese traficată din America de Sud în Europa. Autoritățile au arestat trei persoane din organizația mafiei italiene 'Ndrangheta, precum și cetățeni români, albanezi și ucraineni (Sydoruk, 2021).

S-a raportat că în Ucraina a intrat cocaină pentru piața internă și din UE. Punctul focal național din Lituania a raportat, de asemenea, transporturi de cocaină provenită din America de Sud care au tranzitat Lituania pe cale maritimă sau rutieră către Rusia, Belarus și unele țări din UE.

În Caucazul de Sud, informațiile privind traficul de cocaină sunt mai limitate, reflectând probabil o piață mai mică. Informatorii-cheie au raportat că cocaina este introdusă ilegal în aceste țări din Rusia sau din regiunea Golfului pe cale aeriană. UNODC a remarcat recent mai multe capturi individuale de cocaină în Caucazul de Sud, deși cantitățile rămân reduse (UNODC, 2022b). Acest lucru indică fie noi rute de tranzit, fie extinderea piețelor pentru cocaină în Caucazul de Sud.

Vânzarea cu amănuntul, disponibilitatea, consumul și consecințele negative

Cocaina este considerată un drog de lux în întreaga regiune, dat fiind prețul său ridicat. Informatorii-cheie au raportat că prețul mediu pentru 1 gram de cocaină în regiune este de 150-300 EUR. Respondenții EWSD din Georgia au raportat că 1 gram de cocaină sub formă de pudră costă în medie 163,3 EUR. Pe baza informațiilor publicate de autoritățile ucrainene, 1 gram de cocaină costă 78-195 EUR (IPFPEDM, 2022). Potrivit respondenților EWSD din Ucraina, prețul mediu al cocainei sub formă de pudră era de 119,5 EUR în 2021 (EWSD, 2021b).

Consumul de cocaină pare să fie scăzut în regiune, deși nu sunt disponibile date fiabile privind prevalența în rândul populației generale. Pe baza datelor EWSD din Georgia (396 de respondenți) și Ucraina (866 de respondenți), 22 % și, respectiv, 21 % din respondenți au raportat că au consumat cocaină în ultimul an (EWSD, 2021a, 2021b). Deși aceste cifre arată că în regiune există consum de cocaină, nu se pot trage de aici concluzii mai ample în ceea ce privește prevalența consumului de cocaină în rândul populației generale.

Informatorii-cheie au afirmat că disponibilitatea cocainei este în creștere în Ucraina și Georgia, deși încă este la niveluri scăzute, și că drogul este consumat cu precădere în mediul cluburilor de noapte. În același timp, în Moldova și în Belarus pare să fie foarte puțină cocaină disponibilă pe piața internă. Trebuie remarcat că în UE disponibilitatea cocainei se situează probabil la cel mai înalt nivel al tuturor timpurilor, iar în 2020 puritatea cocainei a atins cel mai înalt nivel din ultimul deceniu (EMCDDA, 2022a).

Heroina și alte opioide

Pe piețele ilegale de droguri din regiune este disponibilă o gamă largă de opioide, inclusiv heroină, „metadonă de stradă”, medicamente deturnate din tratamentele cu agoniști opioizi (a se vedea caseta „[Potențiala deturnare a medicamentelor folosite în terapia cu agoniști opioizi](#)”) și opioide sintetice.

Producția

Amploarea cultivării macului opiaceu în regiune este necunoscută și probabil este destul de limitată. Totuși, în Azerbaidjan a fost raportată o oarecare producție de extracte de mac artizanale și există, de asemenea, indicii ale unei producții posibile de heroină în Georgia, dar la scară foarte mică (van Ginkel, 2022).

Producerea unor preparate din mac artizanale este raportată și în Moldova, unde acestea sunt destinate consumului

Potențiala deturnare a medicamentelor folosite în terapia cu agoniști opioizi

Informatorii-cheie au raportat că unele medicamente prescrise prin programele de tratament cu agoniști opioizi în regiune sunt deturnate către piața ilegală. Unii respondenți au considerat că este posibil ca fenomenul deturnării acestor medicamente, în special a metadonei și a buprenorfinei, să se fi amplificat odată cu izbucnirea pandemiei de COVID-19, întrucât guvernele din regiune au permis utilizarea acestor substanțe la domiciliu. Totuși, aceste rapoarte trebuie interpretate cu precauție și în contextul prezenței și producției pe termen lung de „metadonă de stradă” în unele țări din această regiune (EMCDDA, 2020a). În plus, având în vedere numărul relativ scăzut de pacienți care beneficiază de tratament cu agoniști opioizi și percepția potrivit căreia pe piața ilegală sunt disponibile cantități mari de „metadonă”, pare improbabil ca deturnarea din programele interne de tratament pentru consumul de droguri să poată reprezenta o proporție semnificativă din cota de piață ilegală. Având în vedere incertitudinea considerabilă cu privire la acest aspect, este nevoie de o activitate suplimentară pentru a stabili disponibilitatea, forma și sursa opioidelor disponibile pe piața de droguri ilegală din această regiune. Analiza criminalistică este esențială pentru înțelegerea acestui fenomen.

intern și, posibil, exportului către piața din Rusia. Pe parcursul acestui studiu nu au fost colectate rapoarte privind producția actuală de opioide din culturile de mac în Ucraina sau în Belarus.

A fost raportată producția la scară mai largă a „metadonei de stradă” (7) de către rețele infracționale organizate ucrainene în laboratoare clandestine (IPFPEDM, 2022; Melnychuk, 2021). Analizele de laborator ale serviciilor ucrainene de testare a drogurilor au arătat că substanța numită „metadonă de stradă” nu conține întotdeauna metadonă (Kushakov, 2021). Potrivit informatorilor-cheie ucraineni, în țară a fost descoperit recent și un laborator de producere a carfentanilului, deși nu au fost disponibile informații detaliate despre acest eveniment.

Traficul

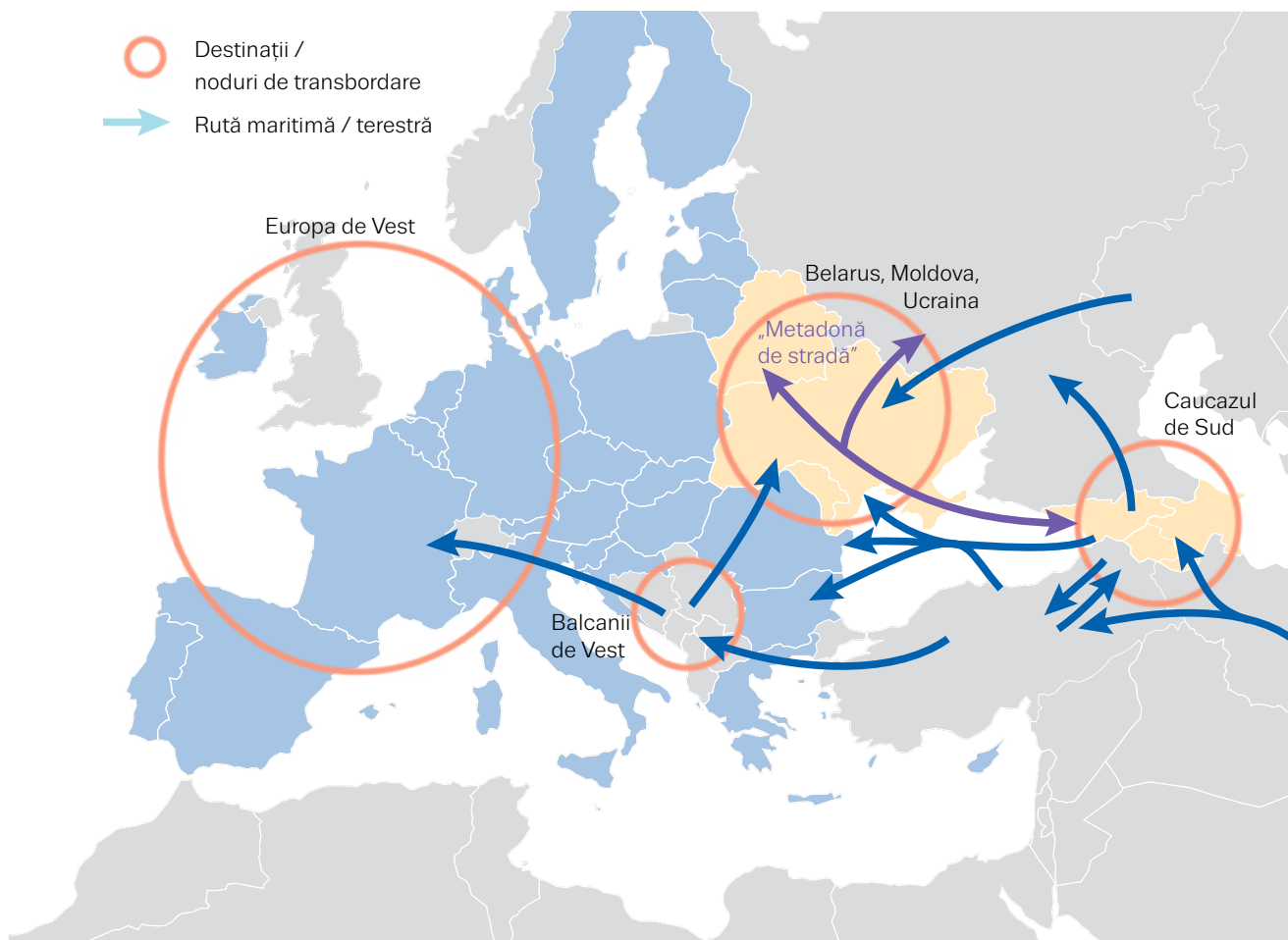
Heroina și opiul produse în Afganistan sunt traficate de obicei prin Iran înainte de a intra în regiunea PEV-Est, fie prin Turcia, fie direct din Iran în Caucazul de Sud (figura 5) (Sydoruk, 2021; van Ginkel, 2022). Heroina este al doilea cel mai frecvent drog capturat în regiune, după cannabis, în ceea ce privește cantitatea (a se vedea [Apendice: Observații metodologice privind capturile de droguri în regiunea PEV-Est](#)). Potrivit raportărilor, aproape 3 tone de heroină au fost capturate în regiune în 2020.

Regiunea PEV-Est este afectată de două dintre rutele principale de trafic pentru opiaceele din Afganistan, și anume ruta nordică și ruta balcanică (EMCDDA, 2015). Heroina traficată de-a lungul rutei nordice trece din obicei din Afganistan în Tadjikistan și este destinată în mare parte piețelor de consum din Asia Centrală, Rusia, Ucraina și Belarus. Totuși, a fost remarcată o ramură a rutei nordice prin care heroina este traficată din Afganistan în Iran, Caucazul de Sud și, ulterior, în Rusia și țările învecinate.

Ruta balcanică este cea mai importantă rută de trafic de heroină către UE. Această rută, care trece prin Iran și Turcia, reprezintă distanța cea mai scurtă și ruta terestră cea mai directă către piețele de consum europene. Ruta balcanică include mai multe „ramuri” diferite, prin care traficanții folosesc metode de transport rutiere, aeriene și maritime pentru a duce heroina în UE și în țările învecinate.

(7) Acest drog este de obicei injectat și este denumit uneori „crystal meth” (EMCDDA, 2020a).

FIGURA 5
Principalele rute de trafic pentru heroină în țările estice vizate de PEV

„Ruta Caucazului de Sud” este termenul folosit pentru ramura care duce din Iran în Turcia prin Caucazul de Sud. Deși aceasta poate fi considerată o rută auxiliară a rutei balcanice, este posibil ca o parte din opiaceele traficate prin Caucazul de Sud să ocolească Turcia și să ajungă direct din portul georgian Batumi în Bulgaria, România sau Ucraina (van Ginkel, 2022). Prin urmare, ruta Caucazului de Sud prezintă numeroase legături posibile cu piețele de consum pe cale terestră și prin Marea Neagră.

Informatorii-cheie au raportat, de asemenea, că heroina este transportată cu feriboturi comerciale pe Marea Neagră între Turcia, Georgia și Ucraina. În acest context, Ucraina este importantă pentru traficul unei părți a heroinei destinate UE sau Rusiei, deoarece servește drept punct de transbordare în care drogurile pot fi depozitate înainte de a fi trimise mai departe, către țările învecinate, pe cale rutieră. Potrivit UNODC, datele disponibile arată că traficul de heroină prin Ucraina era probabil în creștere înainte de invazia rusă din februarie 2022 (UNODC, 2022b). Situația după această dată este neclară, dar probabil au avut loc unele perturbări ale activităților de trafic de droguri.

În vreme ce opiaceele sunt traficate din Afganistan pe aceste rute consacrate, precursorii pentru producția de heroină sunt introduși în Afganistan pe aceleași rute. Anhidrida acetică este un precursor esențial pentru producția de heroină și o anumită cantitate a fost capturată în regiunea PEV-Est (IPFPEDM, 2022; Sydoruk, 2021).

A fost raportată implicarea resortisanților foarte multor țări în traficul de heroină din regiune. Printre aceștia se numără persoane din Afganistan, din țări principale de transbordare, precum Iran, Turcia și Ucraina, și din țările de destinație vizate.

Capturi mari de heroină sunt raportate periodic în întreaga regiune. La începutul anului 2021, în Ucraina a fost raportată o captură mare de heroină, de 1,1 tone (Courthouse News Service, 2021). În Georgia, capturile raportate de heroină au crescut de șase ori între 2019 și 2020, deși cantitățile rămân scăzute (de la 6,3 kg la aproximativ 40 kg) (NDO, 2022). Potrivit UNODC, Azerbaidjanul a capturat aproximativ 2,3 tone de heroină în 2020 (UNODC, 2022a), devenind astfel țara din regiune care a capturat cea mai multă heroină.

Există, de asemenea, indicii că în regiune este posibil să se facă trafic cu tablete de metadonă, care ar putea fi deturnate din programele de tratament cu agoniști opioizi din Iran, și cu buprenorfină, care ar putea fi sustrasă de la serviciile de sănătate din UE (IPFPEDM, 2022; NDO, 2021). Totuși, amploarea acestui fenomen rămâne necunoscută. După cum s-a precizat deja, rapoartele privind disponibilitatea opioidelor sintetice ar trebui privite și în contextul disponibilității „metadonei de stradă” despre care se crede că este produsă în Ucraina și traficată uneori în Belarus, Rusia și Georgia (IPFPEDM, 2022; Melnychuk, 2021). Trebuie precizat și faptul că în Georgia a fost capturat pentru prima dată carfentanil în 2019 (mai puțin de 1 gram) (NDO, 2021). O observație generală cu privire la datele disponibile

în acest domeniu este aceea că există o incertitudine considerabilă legată de sursa, conținutul și forma opioidelor sintetice care apar pe piața ilegală și de modul în care acestea se pot schimba în timp, iar acest subiect necesită investigații suplimentare.

Vânzarea cu amănuntul

Piețe fizice și online pentru opioide există în toate țările din regiune (a se vedea caseta „Sursele medicamentelor utilizate ilegal care conțin opioide în Ucraina”). În Georgia și în Ucraina, opioidele sunt cumpărate în principal în persoană, dar pot fi procurate și online (CRRC, 2020;

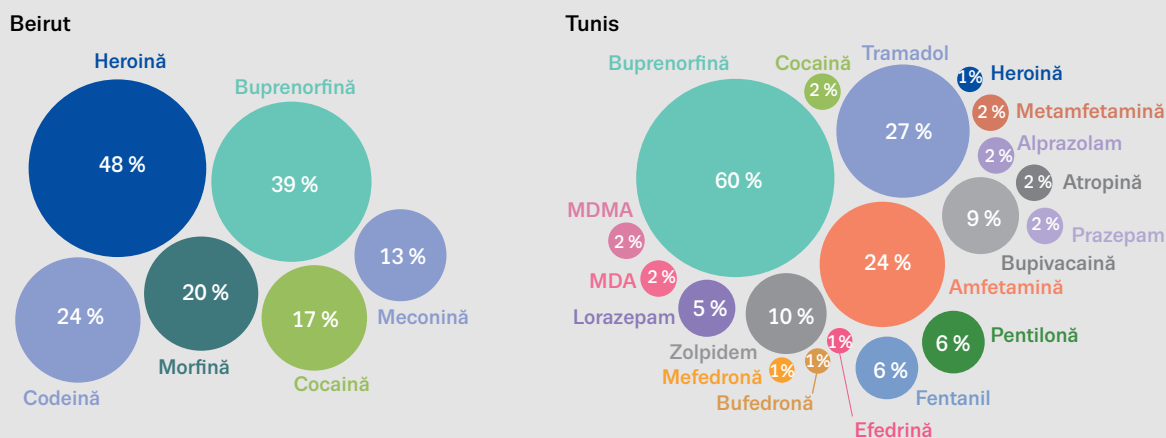
Sursele medicamentelor utilizate ilegal care conțin opioide în Ucraina

EWSD din Ucraina a conținut un modul special legat de consumul de medicamente care conțin opioide, precum metadonă. Deși eșantionul a fost de mici dimensiuni și nu este reprezentativ pentru o populație mai extinsă, o parte dintre respondenții care au raportat utilizarea acestor substanțe au furnizat și informații suplimentare privind locul din care sunt procurate aceste droguri (61 de respondenți) și modul în care sunt furnizate acestea (58 de respondenți). În timp ce majoritatea respondenților au raportat că își procură drogul direct de la un furnizor (52 %), 17 % au raportat utilizarea unei forme de tehnologie digitală sau online (a se vedea figura de mai jos). Dintre respondenții

care au ales răspunsul „Altele”, unii au afirmat că, de obicei, procură aceste droguri din farmacii, prin intermediul medicilor sau al serviciilor de tratament cu agoniști opioizi.

În ceea ce privește livrarea acestor droguri, cea mai mare parte a respondenților au raportat că se întâlnesc cu sursa sau cu furnizorul lor în exterior (50 %). În același timp, 17 % au raportat o formă de livrare fără contact direct, excluzând serviciile obișnuite de poștă sau curierat. Din nou, unii dintre respondenții care au ales răspunsul „Altele” au afirmat că ridică aceste droguri din farmacii sau din unitățile de tratament cu agoniști opioizi.

Sursa și modul de livrare a medicamentelor utilizate ilegal care conțin opioide, de exemplu metadonă, în Ucraina

Pe baza datelor obținute de la 61 de respondenți la Sondajul european online privind drogurile în legătură cu sursa și de la 58 de respondenți în legătură cu modul de livrare.

* Unii dintre respondenții care au ales răspunsul „Altele” au afirmat că ridică aceste droguri din farmacii sau din unitățile de tratament cu agoniști opioizi.

IPFPEDM, 2022). Informatorii-cheie au indicat că vânzările de „metadonă de stradă” în Ucraina au fost organizate de regulă de grupuri specifice de minorități etnice în cooperare cu ucrainenii. În Belarus, informatorii-cheie au raportat că o mare parte din achizițiile de opioide par să fie făcute online.

Informatorii-cheie au sugerat că prețul relativ scăzut al „metadonei de stradă” și al medicamentelor deturnate din tratamentul cu agonști opioizi și puritatea scăzută a heroinei par să fie factorii determinanți ai interesului pentru opioidele sintetice. În Moldova, de exemplu, informatorii-cheie au raportat că prețul mediu pentru 1 gram de heroină era de 90 EUR. Deși nu este strict comparabil, prețul pentru 1 tabletă de buprenorfină (cu un conținut necunoscut de buprenorfină) era de 27-36 EUR. În Georgia, prețul mediu pentru 1 gram de heroină era, în 2019, de aproximativ 200 EUR, în timp ce prețul pentru 1 tabletă (8 mg) de buprenorfină era de 85-110 EUR (NDO, 2021).

Disponibilitatea, consumul și consecințele negative

Comasate, informațiile disponibile arată că heroina nu mai este substanța principală folosită de persoanele cu modele cu un nivel ridicat de risc ale consumului de droguri din regiune (Kurcevič și Lines, 2020; van der Gouwe, 2021). În plus, rapoartele sugerează că, în regiune, o gamă largă de droguri se folosesc sub formă injectată, iar aceste informații sunt susținute de constatări din Moldova și Ucraina (a se vedea caseta „Analiza reziduurilor din seringi în Moldova și Ucraina.”). Informatorii-cheie au raportat că a fost observată o reducere a consumului de heroină, în timp ce consumul de alte opioide a crescut. După cum s-a precizat mai sus, acest lucru ar putea avea legătură cu prețul ridicat și cu puritatea scăzută a heroinei (IPFPEDM, 2022; van der Gouwe, 2021). Potrivit informatorilor-cheie, unii consumatori au trecut de la heroină la substanțe mai ieftine sau mai puternice, inclusiv

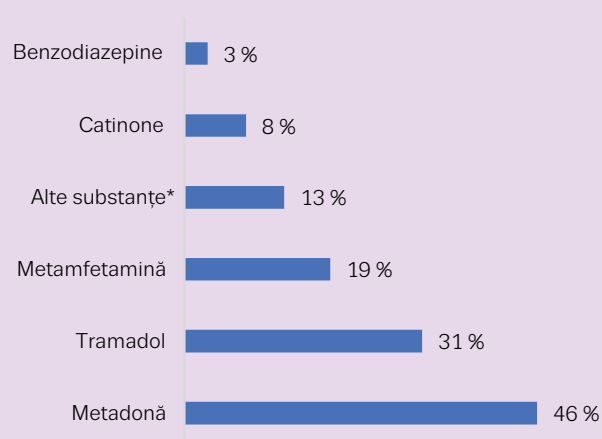
Analiza reziduurilor din seringi în Moldova și Ucraina.

În Moldova și în Ucraina a fost implementat recent un studiu pentru a analiza reziduurile de droguri din seringile folosite, în urma protocolului stabilit de rețeaua Proiectului de inițiativă europeană de colectare de seringi și analiză (ESCAPE) ^(a). În Bălți, Moldova, 151 de seringi au fost colectate în perioada septembrie-octombrie 2021 de la trei unități administrate de ONG-ul Uniunea pentru prevenirea HIV și reducerea riscurilor. În 96 dintre aceste seringi a fost detectată cel puțin o substanță psihoactivă care nu este considerată agent de diluare sau metabolit. În Ucraina, 155 de seringi au fost colectate în Odesa, în trei programe fixe și unul mobil de colectare de ace și seringi, în perioada august-noiembrie 2021. S-au detectat substanțe psihoactive (altele decât adulteranți, metaboliți și produse de degradare) doar în 37 de seringi.

Analiza efectuată în Bălți arată că metadonă a fost prezentă în aproape 46 % dintre probe, urmată de tramadol (31 %) și metamfetamină (19 %) (a se vedea figura). Difenhidramina ^(b), un adulterant, a fost detectată în 16 % dintre seringi, fiind găsită adesea alături de metadonă (în 11 seringi). În Odesa, a fost găsită metadonă în 93,5 % dintre seringi, ocazional alături de difenhidramină (4 seringi).

^(a) Proiectul ESCAPE urmărește completarea datelor existente privind substanțele injectate de persoanele care consumă droguri, oferind informații prompte și locale provenite din analiza conținutului rezidual al seringilor folosite. Pentru mai multe informații, a se vedea https://www.emcdda.europa.eu/topics/escape_en.

Distribuția seringilor (N = 96) în funcție de categoria de droguri și de substanța psihoactivă (excluzând metaboliții și adulteranții), Bălți, septembrie-octombrie 2021

* Inclusiv pseudoefedrină (9 %), ibuprofen, metoclopramid, prometazină (1 %).

^(b) Difenhidramina este un antihistaminic care acționează ca un agonist invers asupra receptorilor H1 din sistemul nervos central și provoacă sedare. Drept urmare, poate avea un efect depresor sinergic atunci când este consumat împreună cu opioide.

la opioide sintetice, la metamfetamină sau la SPN. Este important de remarcat că consumul de droguri injectabile, în special de opioide și de aneptoice, și transmiterea bolilor infecțioase asociate consumului de droguri au reprezentat provocări majore în materie de sănătate publică în mai multe țări, inclusiv Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina (a se vedea caseta „Consumul de droguri injectabile și bolile infecțioase asociate consumului de droguri”).

Deși consumul de heroină pare să fi scăzut, consumul de opioide contrafăcute, sustrate sau ilegale, cum ar fi „metadona de stradă”⁽⁸⁾, este raportat la scară largă în întreaga regiune, mai ales în Belarus, Moldova și Ucraina (IPFPEDM, 2022; NDO, 2021). În special, „metadona de stradă” a eliminat de pe piață heroina și alte opioide artisanale (de exemplu, extractele și produsele pe bază de opiu, shirka, mak) (Otiashvili, 2020), iar acum reprezintă o parte considerabilă a pieței de opioide din aceste țări. Aceasta reprezintă o schimbare semnificativă față de situația de acum circa zece ani, când opioidele artisanale păreau să dețină o pondere considerabilă pe piața opioidelor ilegale (Otiashvili, 2020).

Per ansamblu, informatorii-cheie au afirmat că pandemia de COVID-19 a fost asociată cu o creștere a consumului de „metadonă de stradă” în regiune. O excepție ar putea fi Ucraina, unde a fost mai dificil de obținut „metadonă de stradă” și unde prețurile au crescut în fazele incipiente ale pandemiei. Drept urmare, unele persoane au obținut prescripții pentru metadonă de la medici particulari și au cumpărat-o de la farmacii pentru consumul propriu și pentru a o vinde pe piața ilegală (Dumchev et al., 2021). O analiză a EMCDDA a constatat că nu s-a raportat o creștere a consumului de „metadonă de stradă” în Ucraina în fazele incipiente ale pandemiei, în perioada aprilie-iunie 2020 (EMCDDA, 2021a).

În țările din Caucazul de Sud, consumul de „metadonă de stradă” este mai puțin raportat în mod obișnuit și apare mult mai rar decât în Belarus, Moldova și Ucraina. De asemenea, încă sunt consumate opioidele tradiționale (de exemplu, opiul și heroina), inclusiv opioidele artisanale (de exemplu, shirka și mak). Se raportează că prețul opiului este relativ scăzut, iar consumul de opiu a rămas stabil în Caucazul de Sud.

Datele disponibile sugerează că, până în prezent, consumul de opioide sintetice, precum fentanilul și carfentanilul, și disponibilitatea acestora au fost foarte scăzute, fiind raportate doar câteva cazuri în care au fost capturate aceste substanțe în Belarus, Georgia (NDO, 2021) și Ucraina (IPFPEDM, 2022).

Creșterea generală a mortalității asociate consumului de droguri, observată în Belarus în 2020, a fost corelată cu policonsumul de droguri și cu fabricarea ilegală a metadonei (UNODC, 2022b). În 2020, Ucraina a raportat creșterea numărului de cazuri în care s-a constatat post-mortem prezența unor opioide, în principal a unor opioide farmaceutice (IPFPEDM, 2022). Există, de asemenea, indicii că în Belarus este posibil ca, uneori, „metadona de stradă” să fi fost contrafăcută cu fentanil, pentru a-i crește calitatea. Potrivit informatorilor-cheie, acest lucru s-a reflectat în creșterea numărului de supradoze în ultimii aproximativ patru ani și a fost confirmat de analize criminalistice și toxicologice.

Se raportează că dezomorfina este uneori disponibilă, deși într-o măsură limitată. Consumul acesteia este asociat în principal cu grupurile excluse din punct de vedere social și cu zonele defavorizate⁽⁹⁾. La începutul pandemiei de COVID-19, când frontierele au fost închise, consumul și producția de dezomorfina au fost raportate în Armenia și Azerbaidjan. Potrivit informatorilor-cheie, acest fenomen a avut legătură cu prețul scăzut al substanței și cu producția sa artizanală relativ facilă.

⁽⁸⁾ Este neclar dacă această substanță este metadonă produsă ilegal sau metadonă deturnată din programele de tratament cu agoniști opioizi.

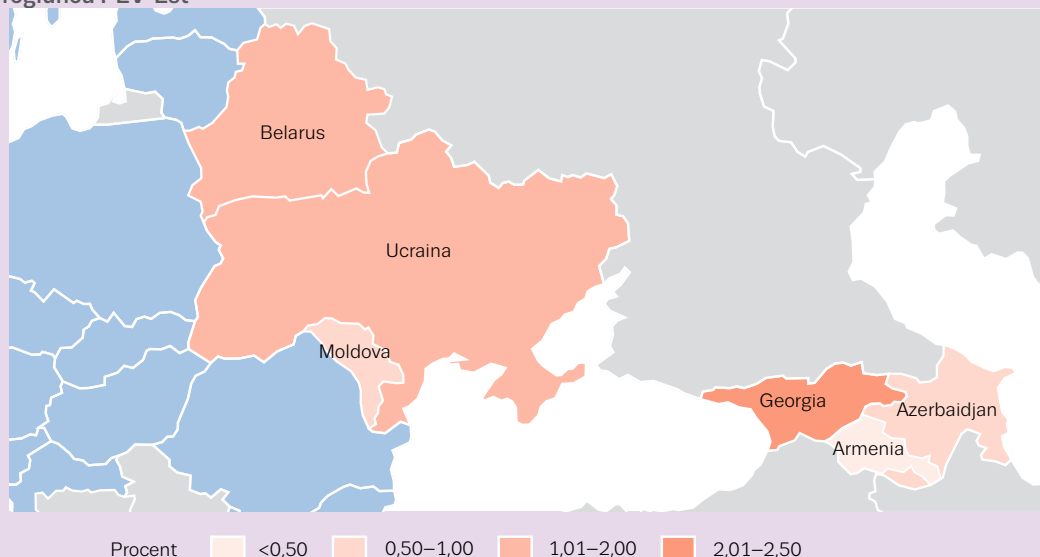
⁽⁹⁾ Dezomorfina (denumită pe plan local „krokodil”) este un opioid semisintetic controlat la nivel internațional, cu efecte cu acțiune rapidă. Este o substanță de tipul opioidelor, care este produsă ilegal din tablete care conțin codeină și alte ingrediente (Gahr et al., 2012). Regiunea s-a confruntat cu o „epidemie a dizomorfinei” în perioada 2010-2015, însă consumul de dizomorfina pare să se fi redus de atunci (Otiashvili, 2020).

Consumul de droguri injectabile și bolile infecțioase asociate consumului de droguri

În regiunea PEV-Est, multe droguri sunt injectate, în special analepticele și opioidele. Consumul de droguri injectabile, în special, rămâne o provocare, estimându-se că 2 din 100 de adulți din Georgia își injectează droguri, ceea ce plasează țara pe primele locuri în lume în ceea ce privește prevalența consumului de droguri injectabile în rândul populației (Beselia et al., 2019a). Amploarea consumului de droguri injectabile rămâne îngrijorătoare și în Azerbaidjan, Belarus, Moldova și Ucraina (a se vedea figurile; Degenhardt et al., 2017; UNODC, 2022b). Prevalența infecției cu HIV în rândul persoanelor care își injectează droguri variază foarte mult în regiune, de la un nivel estimat de 1,9-2,3 % în Armenia și Georgia până la 22,7 % și, respectiv, 20,3 % în Belarus, respectiv în Ucraina (a se vedea figura de mai jos; UNODC, 2022b). Studiile au indicat că este posibil ca utilizarea la scară largă a drogurilor produse artisanal, frecvența ridicată a injectării în rândul consumatorilor de analeptice și consumul de droguri multiple să fi contribuit la riscul ridicat de transmitere a HIV în rândul persoanelor care își injectează droguri (LaMonaca et al., 2019). În plus, ratele de infectare cu HIV raportate sunt disproporționat de ridicate în rândul populației din penitenciare în numeroase țări din regiune (Azbel, 2019).

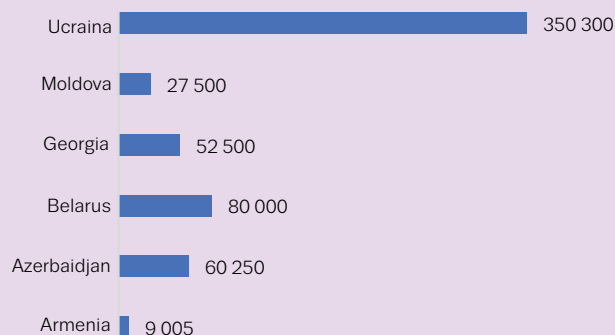
Deși în afara sferei de aplicare a acestui studiu, răspunsul la aceste consecințe negative asociate consumului de droguri necesită intervenții și servicii de tratament bazate pe dovezi. Este nevoie de o monitorizare și de un sprijin suplimentare pentru a îmbunătăți zona de acoperire și furnizarea serviciilor de tratament și de reducere a consecințelor negative asociate consumului de droguri, bazate pe dovezi, în regiune.

Prevalența consumului de droguri injectabile în rândul populației cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani în regiunea PEV-Est

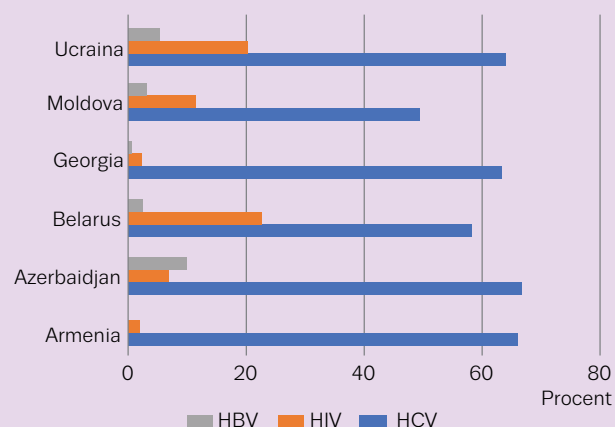
Sursa datelor: Estimările UNODC privind numărul persoanelor care își injectează droguri și sunt infectate cu HIV, HCV, HBV (2022).

Numărul estimat al persoanelor care își injectează droguri în regiunea PEV-Est

Sursa datelor: Estimările UNODC privind numărul persoanelor care își injectează droguri și sunt infectate cu HIV, HCV, HBV (2022).

Prevalența infecțiilor cu virusul hepatitei C (HCV), cu virusul hepatitei B (HBV) și cu HIV în rândul persoanelor care își injectează droguri în regiunea PEV-Est

Sursa datelor: Estimările UNODC privind numărul persoanelor care își injectează droguri și sunt infectate cu HIV, HCV, HBV (2022).

Amfetamina și MDMA-ul

Amfetamina (pudră și tablete) și MDMA-ul (pudră/cristale și tablete de ecstasy) sunt disponibile în regiune. Totuși, informațiile legate de aceste droguri trebuie interpretate cu precauție, întrucât profesioniștii utilizează uneori termenul „amfetamină” ca termen-umbrelă pentru a se referi și la metamfetamină, iar MDMA-ul este considerat uneori SPN. În plus, unele SPN pot fi confundate uneori cu amfetamina, metamfetamina sau MDMA-ul. Sunt necesare investigații criminalistice suplimentare, precum și simplificarea terminologiilor folosite pentru a desemna diferite tipuri de droguri din regiune.

Producția

Per ansamblu, se raportează o oarecare producție de amfetamină în regiune, Ucraina dezvoltându-se ca producător de amfetamină în ultimii șapte ani, atât pentru consumul intern, cât și pentru traficul către țările învecinate (de exemplu, Moldova, Polonia și Rusia). De asemenea, se raportează că în Ucraina există producție de MDMA; nivelul acesteia rămâne necunoscut, dar nu se consideră că ar fi la scară largă (IPFPEDM, 2022).

S-a raportat existența în Ucraina atât a „laboratoarelor de tip bucătărie”, cât și a unor instalații de producere a amfetaminei la scară mai largă. Se crede că instalațiile la scară mai largă folosesc precursori de droguri importati prin societăți de tip „cutie poștală”, fiind raportate capturi recente de nitroetan destinat producției interne de amfetamină (IPFPEDM, 2022; Sydoruk, 2021). Informatorii-cheie din cadrul autorităților de aplicare a legii au raportat că producția de amfetamină a rămas relativ stabilă în Ucraina de când a fost observată pentru prima dată. Rapoarte guvernamentale recente menționează însă o posibilă scădere a producției de amfetamină și o trecere la alte droguri sintetice (IPFPEDM, 2022). Totuși, UNODC a remarcat că numărul laboratoarelor de producere a amfetaminei care au fost destructurate în Ucraina a crescut de la 17 în 2019 la 79 în 2020, aceasta fiind cea mai mare cifră raportată în orice țară pentru anul respectiv, deși probabil că laboratoarele erau de dimensiuni reduse (UNODC, 2022b).

Informatorii-cheie din Armenia și Azerbaidjan au raportat existența, în ultimii ani, a unei producții la scară mică de amfetamină de calitate scăzută, deși nu există alte date care să susțină această opinie.

Traficul

Deși în regiunea PEV-Est poate exista o producție internă limitată de amfetamină și, probabil, de MDMA, aceste droguri par a fi în principal aduse în regiune din alte locuri (figura 6).

În ultimii ani, în Ucraina au fost identificate cazuri de trafic de tablete de captagon, probabil produse și traficate din Liban sau Siria. Tabletele de captagon ⁽¹⁰⁾ conțin de regulă amfetamină, deși compoziția poate varia (EMCDDA, 2018). În septembrie 2020, au apărut rapoarte privind o captură mare de tablete de captagon în Ucraina; transportul intrase în portul Pivdeni, în regiunea Odesa, pe Marea Neagră. Încărcătura de 750 de kilograme de tablete fusese ascunsă într-un container cu dulciuri și provenea dintr-o țară din „bazinul mediteranean” (Ukrinform, 2021). Drogurile au fost reambalate și ascunse în două containere în Ucraina și se pare că erau destinate reexportării din portul Odesa către Golful Persic. Totuși, această captură nu pare să fi fost raportată către UNODC drept captură de amfetamină (a se vedea [Apendice: Observații metodologice privind capturile de droguri în regiunea PEV-Est](#)). Cazuri similare de reexport au fost observate în UE în ultimii ani.

În Moldova și Ucraina, la fel ca în cea mai mare parte a Europei, se raportează că MDMA-ul este traficat în principal din UE (IPFPEDM, 2022). De exemplu, se crede că MDMA-ul capturat în regiune a fost produs în laboratoare ilegale din Țările de Jos și a fost traficat prin Germania și Polonia.

Vânzarea cu amănuntul

Există puține informații privind vânzarea cu amănuntul de amfetamină sau de MDMA în regiune. Se pare că aceste droguri sunt vândute și cumpărate atât online, cât și offline. Pe lista drogurilor cel mai frecvent vândute pe piața criptată Hydra, în prezent închisă, amfetamina și MDMA-ul apăreau mai rar decât canabisul, mefedrona și alfa-PVP.

Și informațiile privind prețurile drogurilor sunt limitate. Datele provenite de la respondenții EWSD din Georgia arată că

⁽¹⁰⁾ Inițial, Captagon era principala denumire comercială pentru un medicament care conținea fenetilină ca substanță activă. În prezent, acest medicament nu mai este produs sau utilizat în scopuri terapeutice. În raportul de față, termenul „captagon” este folosit pentru a se face referire la tabletele produse ilegal care sunt descrise drept captagon, și nu la medicamentul original.

FIGURA 6

Principalele rute de trafic pentru MDMA și amfetamină în țările estice vizate de PEV

prețul mediu pentru 1 tabletă de ecstasy este de 26 EUR, iar pentru 1 gram de MDMA pudră/cristale este de 65,8 EUR (EWSD, 2021a). În cazul amfetaminei, prețul mediu pentru 1 tabletă este de 15 EUR, în timp ce 1 gram de pudră este vândut în medie cu 61,7 EUR. Datele provenite de la respondenții EWSD din Ucraina arată că prețul mediu pentru 1 tabletă de ecstasy este de 11,4 EUR, iar pentru 1 gram de MDMA pudră/cristale este de 33,2 EUR. Potrivit autorităților din Ucraina, 1 gram de amfetamină costa între 3,6 și 39 EUR în 2020 (IPFPEDM, 2022). Potrivit respondenților EWSD din Ucraina, prețul mediu pentru 1 tabletă și pentru 1 gram de amfetamină era în 2021 de 6,4 EUR, respectiv 12,5 EUR (EWSD, 2021b).

Consumul și consecințele negative

În întreaga regiune, amfetamina și MDMA-ul par să fie consumate predominant de către tineri, în contexte recreative. Potrivit informatorilor-cheie, doar Belarus raportează că amfetamina și MDMA-ul sunt disponibile și consumate la un nivel redus sau nu sunt deloc disponibile și

consumate, în timp ce în Armenia și în Ucraina s-a înregistrat o creștere a consumului ambelor substanțe în ultimii ani (a se vedea caseta „Emergența cluburilor de noapte în Armenia”). În Ucraina, amfetamina este consumată de mult timp și pare să rămână unul dintre drogurile stimulante cele mai frecvent consumate în țară.

Deși aceste date nu pot fi generalizate la o populație mai largă, 51 % dintre respondenții EWSD din Ucraina au raportat că au consumat amfetamină în ultimul an (din 866 de respondenți) (EWSD, 2021b). În același timp, 59 % dintre respondenții EWSD din Ucraina au raportat că au consumat MDMA/ecstasy în ultimele 12 luni. Date suplimentare provenite din cel mai recent sondaj ESPAD efectuat în rândul elevilor ucraineni cu vârsta de 15-16 ani arată că 1,4 % dintre respondenți au raportat că au consumat cel puțin o dată amfetamină, comparativ cu 1,1 % care au raportat că au consumat cel puțin o dată MDMA (ESPAD, 2020). Un program-pilot de testare a drogurilor desfășurat recent în Ucraina a indicat, de asemenea, prezența și popularitatea relativă a MDMA-ului și a amfetaminei în mediul cluburilor de noapte (Kushakov, 2021).

Datele EWSD din Georgia arată că 23 % dintre respondenți au raportat că au consumat amfetamină în ultimele 12 luni, în timp ce 55 % consumaseră MDMA/ecstasy (date provenite de la un eșantion de 396 de respondenți) (EWSD, 2021a). Cel mai recent studiu ESPAD raportează că 1 % dintre elevii din Georgia consumaseră cel puțin o dată amfetamină, comparativ cu 2,2 % care au raportat că au consumat cel puțin o dată MDMA (ESPAD, 2020).

Emergența cluburilor de noapte în Armenia

În ultimii ani, în Armenia s-a înregistrat o extindere a festivalurilor și a cluburilor de noapte. Informatorii-cheie au remarcat că și chemsexul a fost identificat recent în țară. În paralel, s-au extins și piețele de droguri online, informatorii-cheie sugerând că acest lucru a facilitat accesul la drogurile sintetice. Potrivit informatorilor-cheie, aceste evoluții au fost însoțite de o creștere semnificativă a consumului de MDMA, de amfetamină și de SPN în rândul tinerilor. Trebuie menționat că nu sunt disponibile date empirice care să confirme aceste opinii ale informatorilor-cheie.

Metamfetamina

Pe piețele de consum din regiune sunt disponibile mai multe tipuri de metamfetamină, inclusiv produse artisanale la care se face referire sub denumirile locale „vint” și „conifer vint”. De asemenea, metamfetamina poate fi traficată din țările învecinate (figura 7).

„Vint” este o formă injectabilă de metamfetamină produsă din medicamente care conțin efedrină și pseudoefedrină, în timp ce „conifer vint” este metamfetamină preparată dintr-o plantă care conține efedrină (probabil *Ephedra vulgaris*) și care crește în Georgia. Se presupune că procesul prin care se fabrică „conifer vint” este asemănător cu producția de „vint”: implică mai mulți precursori chimici, iar produsul finit este, de asemenea, injectabil (Otiashvili et al., 2017).

Producția

Rețelele infracționale organizate par să joace un rol în producția de metamfetamină din unele țări din regiune. Printre acestea se numără și Azerbaidjan, unde se pare că producția de metamfetamină s-a extins din 2018 (a se vedea caseta „Consumul și producția de metamfetamină în Azerbaidjan”). S-a raportat că un număr mic de laboratoare de metamfetamină au fost destrucțurate și în Ucraina în 2020, indicând existența producției în țară, cel puțin într-o anumită măsură.

Consumatorii sunt, de asemenea, implicați în producția artisanală de metamfetamină la scară mică, pentru consum propriu și vânzarea cu amănuntul. Aceasta include cele două principale produse artisanale din metamfetamină care sunt fabricate și vândute în regiune, și anume „vint” și „conifer

FIGURA 7
Principalele rute pentru metamfetamină în țările estice vizate de PEV

FIGURA 8

Arbuști de Ephedra la periferia orașului, Tbilisi

Sursa: Alternative Georgia, Tbilisi, Georgia

vint”. În prezent nu există dovezi care să sugereze implicarea semnificativă a rețelelor infracționale organizate în activitățile legate de aceste tipuri de produse și nici nu se pot face observații referitoare la potențiala sa amploare. „Vint” este o formă de metamfetamină produsă din medicamente care conțin efedrină și pseudoefedrină și a fost fabricată, de-a lungul timpului, la scară mică pentru piața locală din Caucazul de Sud. În Armenia și Azerbaidjan, informatorii-cheie au precizat că producția de „vint” era frecventă până acum aproximativ cinci ani. Totuși, odată cu apariția altor surse de metamfetamină, inclusiv a cristalelor de metamfetamină, producția locală de „vint” pare să fi scăzut. În același timp, în Georgia a fost raportată o tendință emergentă în producția și consumul de „conifer vint” artizanal începând

din 2015. „Conifer vint” este produs din planta Ephedra (a se vedea figura 8), utilizându-se aparent procese similare celor întâlnite în Afganistan, unde producția de metamfetamină pe baza plantei Ephedra a devenit consacrată (a se vedea caseta „[Metamfetamina din Afganistan](#)”; EMCDDA și Europol, 2022b; UNODC, 2021a).

Traficul

Există indicii că o anumită cantitate de metamfetamină este traficată în Caucazul de Sud din Iran, posibil de origine iraniană sau afgană, și în Belarus, Moldova și Ucraina sau, alternativ, din locuri de producție amplasate în UE (de exemplu, în Țările de

Consumul și producția de metamfetamină în Azerbaidjan

În ultimii câțiva ani, Azerbaidjan s-a confruntat cu emergența consumului de metamfetamină. Se raportează că drogul este disponibil în țară și este consumat atât de către tineri, în contexte recreative, cât și de către persoane cu modele ale consumului de droguri cu un grad ridicat de risc sau cronice și pe termen lung. În acest ultim grup, consumul de metamfetamină poate fi combinat cu consumul de opioide. Rapoartele sugerează că consumul combinat de metamfetamină și de opioide a condus la o creștere a numărului de decese cauzate de supradoze în Azerbaidjan în ultimii doi sau trei ani. Totuși, datele oficiale sunt limitate, din cauza înregistrării insuficiente a

cazurilor de supradoză de droguri, astfel încât această observație este dificil de verificat.

Un factor care contribuie la creșterea percepută a consumului de metamfetamină a fost reprezentat de creșterea raportată a producției interne de metamfetamină. Informatorii-cheie au raportat că producătorii de metamfetamină au adus din Iran competențele și echipamentele necesare pentru crearea laboratoarelor la nivel intern, sugerând că în regiune ar putea exista o difuzare a cunoștințelor legate de producție, ceea ce poate avea implicații negative pe termen lung.

Metamfetamina din Afganistan

Producția de metamfetamină la scară largă în Afganistan, posibil pe baza extracției din planta Ephedra, a fost menționată în mai multe rapoarte recente ale EMCDDA, inclusiv în analiza din 2022 a pieței de droguri din UE în ceea ce privește metamfetamina (EMCDDA, 2020b; EMCDDA, 2021b; EMCDDA și Europol, 2022b). S-au înregistrat mai multe cazuri în care loturi mari de metamfetamină de proveniență afgană au fost transportate pe rutele preexistente pentru traficul de heroină. Acesta este un potențial risc pentru țările din Caucazul de Sud, care sunt afectate de aceste rute de trafic.

Deși niciunul dintre informatorii-cheie din Caucazul de Sud nu a raportat prezența metamfetaminei de proveniență afgană în țara sa, au fost raportate în mod constant cazuri de trafic de metamfetamină din Iran, iar acest drog poate fi de proveniență afgană. Într-adevăr, potrivit UNODC (2022b), mai multe capturi de metamfetamină legate de Afganistan au fost înregistrate în Azerbaidjan în perioada ianuarie 2019-septembrie 2021. Stabilirea profilului prin metode criminalistice poate stabili metodele de producție și potențiala proveniență a metamfetaminei capturate. Totuși, în prezent nu pare să aibă loc în Caucazul de Sud o testare sistematică a drogurilor capturate, pentru a le stabili proveniența.

Jos și Cehia). Totuși, există și unele indicii că metamfetamina este scoasă ilegal din regiune și introdusă pe piețele de consum învecinate. De exemplu, în 2020, punctul focal național din Slovacia a raportat că au fost observate mai multe cazuri de trafic de metamfetamină, în care drogul a fost capturat în momentul în care era traficat din Ucraina în Slovacia.

Vânzarea cu amănuntul

Informațiile privind piața cu amănuntul pentru metamfetamină în regiune sunt limitate, informațiile disponibile indicând atât existența piețelor online, cât și a piețelor la nivel de stradă. Se pare că „vint” și „conifer vint” sunt vândute adesea de persoane care consumă și produc ele însele aceste substanțe. Întrucât substanțele sunt, în general, produse artizanal, vânzările par să aibă loc doar la nivel de stradă.

Metamfetamina sub formă de cristale este comercializată atât pe piețele de droguri fizice, cât și pe cele online. Analiza EMCDDA privind vânzările de droguri în 2019 a indicat că

vânzătorii din Armenia și Ucraina au fost activi în introducerea metamfetaminei pe piețele criptate.

Per ansamblu, datele disponibile ar sugera că metamfetamina disponibilă pe piețele din regiune are o calitate variabilă, în funcție de metoda de producție folosită și de țara de origine. Se consideră că metamfetamina care a fost traficată din țările învecinate, cum ar fi Iran și statele din Europa de Est, are în general o puritate mai mare decât „vint” sau „conifer vint” produse la nivel intern.

Disponibilitatea, consumul și consecințele negative

Deși nu există date fiabile privind prevalența consumului de metamfetamină în regiune, informatorii-cheie au raportat că s-a înregistrat o creștere a consumului de metamfetamină sub formă de cristale și o scădere a consumului de „vint” în Azerbaidjan și Armenia. Un factor care a contribuit la creșterea consumului de metamfetamină sub formă de cristale pare a fi acela că drogul este, prin comparație, ieftin și disponibil la scară largă. În același timp, experții din Georgia au sugerat că s-a înregistrat o tendință de creștere a consumului de „conifer vint” începând din 2015.

În Moldova și Ucraina se consumă, de asemenea, metamfetamină sub formă de cristale, deși la niveluri mai scăzute decât în Caucazul de Sud. Se raportează că consumul de „vint” nu este frecvent în Belarus, Moldova și Ucraina.

Metamfetamina este consumată atât de persoanele cu modele cu grad ridicat de risc ale consumului de droguri, cât și de tineri în contexte recreative. Deși persoanele cu modele cu grad ridicat de risc ale consumului de droguri adesea își injectează metamfetamina, există o probabilitate mai mare ca modelele de consum de tip recreativ să implice fumatul sau prizatul drogului (folosind tuburi sau folie). Informatorii-cheie au raportat, de asemenea, că metamfetamina este consumată tot mai mult în comunitatea LGBTIQ, fiind asociată uneori cu practicile de chemsex. Chemsexul pare a fi un comportament cu risc extrem de ridicat asociat cu consumul de metamfetamină, întrucât episoadele de consum intens de droguri pot avea loc în asociere cu episoade de comportament sexual neprotejat sau cu un risc ridicat (Kurcevič și Lines, 2020; van der Gouwe, 2021). Aceste evoluții sunt îngrijorătoare, având în vedere contextul nivelurilor relativ ridicate ale prevalenței HIV și HCV în rândul persoanelor care își injectează droguri în țări precum Belarus și Ucraina.

În cadrul EWSD, 12 %, respectiv 20 % din totalul respondenților din Georgia și Ucraina au raportat că au consumat metamfetamină în ultimul an (EWSD, 2021a, 2021b).

Substanțele psihoactive noi

Printre cele mai frecvent întâlnite substanțe psihoactive noi (SPN) în regiune, potrivit raportărilor pentru acest studiu, se numără catinonele sintetice α -pirolidinopentiofenona (alfa-PVP) și 4-metilmecatnina (4-MMC, cunoscută și sub denumirea de mefedronă) – ambele fiind controlate în prezent la nivelul UE și la nivel internațional –, precum și canabinoidele sintetice (deși informatorii-cheie nu au identificat canabinoide sintetice specifice).

Catinonele sintetice sunt adesea denumite în regiune „săruri de baie” sau „sol” (un termen rusesc) (Kurcevič și Lines, 2020). Canabinoidele sintetice sunt denumite adesea „spice” sau „canabis sintetic”. În Georgia, termenii „SPN” și „bio” fac referire aproape exclusiv la canabinoidele sintetice (Beselia et al., 2019b).

Trebuie menționat faptul că informațiile legate de SPN ar trebui interpretate cu atenție, întrucât termenul „SPN” este uneori înțeles și folosit în mod diferit în regiunea PEV-Est (van der Gouwe, 2021). Profesioniștii și persoanele care consumă droguri consideră uneori că termenul include orice substanță sintetică ce nu a fost în trecut disponibilă pe piața internă de droguri, precum MDMA-ul.

Producția

Per ansamblu, amploarea producției de SPN în regiune rămâne necunoscută, dar probabil aceasta este ne semnificativă, cea mai mare parte a acestor substanțe fiind importate în regiune. Există indicii privind producția de catinone sintetice și prelucrarea de canabinoide sintetice în Belarus, Moldova și Ucraina, în timp ce producția a fost înregistrată și în Caucazul de Sud. De exemplu, Georgia a raportat destructurarea în 2019 a trei laboratoare în care se producea alfa-PVP.

Se raportează că laboratoarele în care se producea alfa-PVP au fost operaționale în Moldova până în 2018. Totuși, după destructurarea mai multor laboratoare, producția internă pare să fi încetat și nu există dovezi că ar fi fost reluată. În Belarus, se raportează că producția de mefedronă și de alfa-PVP a scăzut după destructurarea mai multor unități de producție în ultimii trei ani.

Traficul

Se pare că catinonele sintetice sunt traficate în Caucazul de Sud din China, UE, Rusia, Turcia și Ucraina. Informatorii-cheie au raportat că în Georgia s-a înregistrat o creștere semnificativă a capturilor de SPN în ultimii câțiva ani. Se pare că aceste droguri erau traficate din UE, China și Turcia (figura 9).

Se pare că canabinoidele sintetice traficate în Belarus, Moldova și Ucraina provin în principal din China, capturile înregistrând aparent o creștere în aceste țări în ultimii ani. Se raportează că unele SPN produse în Ucraina sunt introduse pe piețele din țările învecinate, în special în Moldova (IPFPEDM, 2022).

Vânzarea cu amănuntul

Apariția SPN în regiune s-a produs treptat în ultimul deceniu, deși o expansiune mai rapidă a vânzărilor de SPN a fost remarcată începând din 2018. Se raportează că, în prezent, aceste droguri sunt disponibile la scară largă și sunt ușor de cumpărat pe piețele de droguri online, cum ar fi piețele criptate, și prin intermediul canalelor de comunicare socială (de exemplu, Telegram). Potrivit interviurilor realizate cu informatorii-cheie, se pare că SPN sunt vândute preponderent prin intermediul acestor piețe digitalizate.

Datele privind prețul SPN rămân limitate și fragmentate. Informatorii-cheie raportează că, în Moldova, 1 gram de alfa-PVP costă 15 EUR, în timp ce în Belarus 1 gram de alfa-PVP sau de mefedronă costă între 30 și 50 EUR. Pe piața criptată Hydra, mefedrona și alfa-PVP se situează pe locul al doilea și pe locul al treilea pe lista celor mai frecvent vândute droguri, după cannabis. Deși se raportează că canabinoidele sintetice sunt ieftine comparativ cu plantele de cannabis sau cu rășina de cannabis, nu sunt disponibile date comparabile și fiabile privind prețul.

Disponibilitatea, consumul și consecințele negative

Consumul de catinone sintetice este raportat în Belarus, Moldova și Ucraina, unde aceste substanțe par să fi devenit unul dintre principalele tipuri de droguri consumate în ultimii ani. Prețul, gradul de potență și disponibilitatea pe scară largă sunt factori importanți care au influențat consumul de NSP.

FIGURA 9
Principalele rute de trafic pentru SPN în țările estice vizate de PEV

Per ansamblu, disponibilitatea catinonelor sintetice și consumul de catinone sintetice par a fi limitate în mare măsură la 4-MMC și la alfa-PVP. Totuși, absența unor analize criminalistice și toxicologice sistematice înseamnă că nu se poate stabili dacă drogurile comercializate ca 4-MMC și alfa-PVP conțin, de fapt, aceste substanțe.

În schimb, consumul de catinone sintetice pare să fie scăzut și rar în Caucazul de Sud. Totuși, a fost observat consumul de canabinoide sintetice. Unii informatori-cheie au afirmat că consumul de canabinoide sintetice este în creștere și că, în consecință, mai multe persoane se înscriu la programe de tratament (de exemplu, pentru un consum problematic și pentru probleme de sănătate mintală) (van der Gouwe, 2021). În Belarus și în Ucraina, canabinoidele sintetice nu par să fie consumate la scară largă. Totuși, informatorii-cheie au raportat o potențială creștere a consumului acestor substanțe în Moldova (a se vedea caseta „[Emergența consumului de SPN în Moldova](#)”). În plus, potrivit UNODC, Georgia a raportat o creștere a consumului de SPN în ultimul deceniu (UNODC, 2022b). Totuși, este neclar de care SPN specifică este legată această creștere.

Se pare că principalele grupuri de consumatori de SPN din regiune includ tineri, care s-a observat că experimentează cu SPN, dar și actuali și foști consumatori de opioide cu grad

Emergența consumului de SPN în Moldova

Potrivit rapoartelor autorităților moldovene de aplicare a legii, se estimează că SPN reprezintă aproximativ jumătate din piața de droguri din țară, reflectând o reorientare generală a pieței către SPN în ultimii ani. Moldova se remarcă drept singura țară din regiune în care rapoartele sugerează un consum mai răspândit de canabinoide sintetice decât de plante de canabis. Deși această remarcă nu poate fi verificată prin date cantitative, recenta trecere de la planta de canabis la canabinoidele sintetice a fost vizibilă, potrivit informatorilor-cheie. În plus, canabinoidele sintetice par a fi folosite pe scară largă în Moldova, unde 1 gram de alfa-PVP se vinde cu aproximativ 15 EUR.

ridicat de risc. Consumul de SPN în Ucraina a fost asociat, de exemplu, cu petrecerile la care participă tineri. Informatorii-cheie au remarcat că consumul de SPN în rândul consumatorilor de opioide cu grad ridicat de risc poate fi influențat de prețul ridicat, de puritatea scăzută și de disponibilitatea redusă a heroinei, iar consumatorii ar putea trece astfel la substanțe precum SPN, care sunt mai ieftine și sunt percepute ca având o potență mai mare. Unii consumatori de opioide cu grad ridicat de risc pot fi atrași și de efectele diferite pe care le pot produce SPN. În timp ce canabinoidele sintetice par a fi consumate în principal de grupuri de tineri, consumul de catinone sintetice pare să fie răspândit la nivelul tuturor grupurilor de consumatori de SPN.

De asemenea, au fost observate diferite metode de administrare în rândul diferitelor grupuri de consumatori de SPN. Persoanele cu modele de consum de mare risc de droguri au tendința de a-și injecta catinonele sintetice, în timp ce tinerii și consumatorii din contexte recreative au tendința de a fuma drogul sau de a-l consuma pe cale orală.

În general, SPN sunt considerate o nouă provocare în domeniul sănătății publice și un motiv de îngrijorare în regiune, întrucât se raportează că este în creștere numărul de incidente în materie de sănătate asociate consumului acestor substanțe. Printre altele, par a fi în creștere cazurile de psihoză asociate cu consumul de catinone sintetice și de canabinoide sintetice (van der Gouwe, 2021). Serviciile specifice care răspund nevoilor consumatorilor de SPN sunt în continuare subdezvoltate în regiune, deși în ultimii ani s-a încercat îmbunătățirea capacității serviciilor de sănătate și de reducere a consecințelor negative, pentru a răspunde la problemele asociate SPN (van der Gouwe, 2021).

Rezumat

Rute de trafic

După cum evidențiază raportul, există diverse indicii că țările din regiunea PEV-Est sunt tot mai folosite ca puncte de tranzit pentru fluxurile de heroină și, posibil, pentru cele de cocaină destinate țărilor din UE și țărilor învecinate, în special prin porturile de la Marea Neagră. Gradul de utilizare a rutelor de trafic maritime pornind din porturile din Georgia și Turcia pare să fi crescut, de asemenea, ca urmare a restricțiilor de călătorie impuse de pandemia de COVID-19. Conflictul din Ucraina și activitatea militară sporită a Rusiei în Marea Neagră afectează în prezent aceste rute de trafic de droguri relativ noi. Drept urmare, monitorizarea activă a transporturilor de droguri prin Marea Neagră și a eventualelor modificări ale acestor rute ar contribui la pregătirea viitoare a autorităților de aplicare a legii din UE și din țările învecinate.

În plus, capturile de metamfetamină din Caucazul de Sud evidențiază riscul ca regiunea să devină o rută de tranzit pentru metamfetamina produsă în Iran sau Afganistan, care poate fi traficată împreună cu heroina, pe rutele de trafic de heroină existente. Efectuarea de teste pentru determinarea caracteristicilor chimice în cazul capturilor de metamfetamină din Caucazul de Sud ar contribui la stabilirea potențialei origini a acestor droguri și, prin urmare, ar fi utilă pentru direcționarea eforturilor în materie de interdicții.

Lacunele în materie de cunoștințe

Lipsa datelor

Principala lacună în materie de cunoștințe în legătură cu situația drogurilor rezultă din lipsa unor date colectate în mod sistematic, fiabile și comparabile. Lipsa unor date de rutină în ceea ce privește monitorizarea drogurilor îngreunează analizarea situației la nivel de țară și la nivel regional și efectuarea unor analize fiabile bazate pe tendințe. Deși unele date pot fi colectate de departamente guvernamentale sau de state individuale, astfel de date nu sunt, în general, puse la dispoziție.

În plus, studiile și sondajele realizate de EMCDDA pentru obținerea unor date suplimentare sunt efectuate doar într-un număr limitat de țări din regiune. Introducerea altor metode de colectare a datelor, mai noi și mai eficiente din punctul de vedere al costurilor, rămâne limitată, dar are în mod clar potențialul de a ne îmbunătăți înțelegerea tendințelor pieței

și a modelelor de consum de droguri din regiune. Lipsesc în mod special datele criminalistice și toxicologice de bună calitate, precum și datele solide din punct de vedere empiric privind prevalența consumului de droguri. Serviciile de testare a drogurilor sunt în mare parte indisponibile în regiune, deși au existat recent câteva proiecte-pilot. Serviciile de testare a drogurilor pot fi un instrument util pentru furnizarea de informații privind drogurile care sunt consumate în mod efectiv și puritatea acestor substanțe⁽¹¹⁾. Astfel de servicii, alături de studiile specifice, ar putea contribui, de asemenea, la clarificarea unora dintre aspectele privind diferitele terminologii utilizate pentru a denumi diverse tipuri de droguri (a se vedea „Terminologii diferite”, mai jos). Alte metode de colectare a datelor, precum analiza apelor reziduale și testarea acelor și a seringilor (ultima fiind în desfășurare în prezent, în coordonare cu proiectul ESCAPE al EMCDDA, în câteva țări din regiune) ar putea contribui și mai mult la asigurarea unei mai bune înțelegeri a situației regionale în materie de droguri.

Terminologii diferite

Pe parcursul interviurilor realizate pentru acest raport, a devenit clar faptul că terminologia folosită pentru diferite substanțe a diferit semnificativ de la o țară la alta și în rândul părților interesate. De exemplu, substanțele sintetice care sunt consumate de mult timp în UE, precum MDMA-ul, sunt uneori considerate și denumite „SPN” de către profesioniști și de către persoanele din regiune care consumă droguri, probabil pentru că aceste substanțe sunt relativ noi pe piață. Sunt necesare investigații suplimentare pe această temă, inclusiv testarea și analizarea unor eșantioane de droguri, pentru a clarifica ce droguri sunt capturate și consumate în regiune. În general, este important să se cunoască faptul că uneori sunt folosite în regiune terminologii diferite, care creează confuzii, pentru a denumi diferite tipuri de droguri, atunci când sunt analizate și interpretate datele.

Impactul invaziei ruse în Ucraina

Ca urmare a invadării Ucrainei de către Rusia în februarie 2022, situația drogurilor din regiune, astfel cum este descrisă în acest raport, în special în Ucraina și în țările învecinate, probabil că s-a schimbat semnificativ. Pe termen scurt, sunt plauzibile perturbări și modificări ale producției și traficului de droguri, iar consecințele negative asupra

⁽¹¹⁾ Pentru mai multe informații, a se vedea https://www.emcdda.europa.eu/spotlights/spotlight-drug-checking_en.

sănătății ca urmare a perturbărilor în ceea ce privește aprovizionarea cu droguri și în furnizarea serviciilor de sănătate sunt, de asemenea, deja vizibile. Consecințele pe termen lung ale războiului sunt dificil de prevăzut în această fază, dar necesită o monitorizare continuă.

Impactul megatendințelor globale

Există mai multe megatendințe ⁽¹²⁾ care probabil vor continua să influențeze dezvoltarea piețelor de droguri din regiune.

Digitalizarea

Expansiunea piețelor de droguri online pare să fi reprezentat o evoluție semnificativă a fenomenului drogurilor la nivel regional. Deși există în continuare metode online de achiziționare a drogurilor și probabil acestea încă predomină, s-a raportat în mod constant că în ultimii ani a crescut numărul persoanelor care folosesc internetul pentru a procura droguri. Este posibil ca gradul ridicat de disponibilitate percepută a unei game largi de droguri în regiune să fi fost influențat de apariția acestor piețe digitale și online. Totuși, există încă un nivel considerabil de incertitudine cu privire la măsura în care piețele digitale joacă un rol în oferta de droguri, iar monitorizarea acestui domeniu deosebit de dinamic implică provocări semnificative.

Evoluțiile de pe piețele de droguri online din regiune pot, de asemenea, să aibă impact asupra situației drogurilor din UE. Piețele online din regiunea PEV-Est ar putea să încerce în viitor să vizeze consumatori din UE prin promovarea produselor lor în limba engleză sau la un preț mai mic decât cel al drogurilor vândute în prezent pe piețele din UE. Pare posibil ca piețele de droguri online să aibă în viitor un rol mai important în facilitarea accesului la droguri în această regiune. Drept urmare, monitorizarea evoluțiilor modului în care digitalizarea facilitează oferta de droguri va avea, de asemenea, o importanță tot mai mare pentru înțelegerea viitoarelor tendințe în materie de droguri.

Globalizarea și mobilitatea transnațională

După cum arată raportul, există indicii preliminare că rețelele infracționale internaționale își consolidează prezența și devin mai active în regiune. Au fost remarcate evoluții similare în cel mai recent document *Piețele de droguri din UE: O analiză aprofundată* (EMCDDA și Europol, 2022a, 2022b), în care se precizează că organizațiile de trafic de droguri din America Latină au rețele stabilite în UE pentru a facilita producția și traficul de metamfetamină și de cocaină. Stabilirea rețelilor infracționale internaționale în regiunea PEV-Est poate reprezenta o amenințare semnificativă la adresa securității și a sănătății și, prin urmare, necesită o monitorizare și o investigare permanente.

Evenimentele din țările și regiunile învecinate au condus, de asemenea, la o creștere percepută a deplasării persoanelor către regiunea PEV-Est. Acest fenomen include deplasarea persoanelor din Iran și Liban către Caucazul de Sud și, cel mai recent, valul mare de refugiați care fug din calea invaziei Rusiei în Ucraina. Aceste fluxuri mari de persoane pot avea impact asupra traficului și consumului de droguri. Persoanele vulnerabile pot fi exploatate pentru a transporta droguri peste graniță, iar persoanele care fug din zonele de război pot prezenta un risc crescut de a dezvolta modele problematice de consum de substanțe [a se vedea EMCDDA (2022b) pentru analiza capacității de reacție și a pregătirii pentru abordarea nevoilor asociate consumului de droguri ale ucrainenilor strămutați în țările UE care se învecinează cu Ucraina]. Instabilitatea politică poate crea, de asemenea, oportunități pentru rețelele infracționale organizate. Luate în ansamblu, acestea sunt aspectele care trebuie monitorizate pentru a se asigura faptul că modificările care au loc pe piață sunt abordate în mod corespunzător și că sunt instituite dispoziții adecvate privind reducerea consecințelor negative, tratamentul și sănătatea, iar aceste dispoziții sunt adaptate la nevoile persoanelor care consumă droguri. Trebuie acordată o atenție deosebită evaluării nevoilor în materie de sănătate și a nevoilor de sprijin social ale persoanelor strămutate sau ale comunităților de migranți care ar putea fi expuse unui risc crescut de a se confrunța cu probleme asociate consumului de droguri, dar și unui risc crescut de a fi vulnerabile la exploatarea de către grupurile infracționale implicate în producția, traficul sau vânzarea de droguri.

⁽¹²⁾ Megatendințele sunt forțe motrice pe termen lung, care pot fi observate în prezent și care, cel mai probabil, vor avea un impact global. Pentru mai multe informații, a se vedea https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/tool/megatrends-hub_en.

Abrevieri

4-MMC	4-metilmecatinonă
alfa-PVP	α -pirolidinopentiofenonă (<i>de asemenea</i> , α -pirolidinovalerofenonă)
COVID-19	infecția cu virusul SARS-CoV-2 din 2019
EHRA	Asociația eurasiatică pentru reducerea consecințelor negative
EMCDDA	Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie
ESCAPE	Proiectul de inițiativă europeană de colectare de seringi și analiză
ESPAD	Proiectul școlar european privind alcoolul și alte droguri
EU4MD	Proiectul EU4Monitoring Drugs
EWSD	Sondajul european online privind drogurile
HCV	Virusul hepatitei C
LGBTIQ	Persoane lesbiene, gay, bisexuale, transgen, intersexuale și queer
MDMA/ecstasy	3,4-metilendioximetamfetamină
PEV	Politica europeană de vecinătate
SPN	Substanțe psihoactive noi
UE	Uniunea Europeană
UNODC	Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate

Glosar de termeni

Chemsex înseamnă consum de droguri înainte sau în timpul sexului, pentru a îmbunătăți performanța și plăcerea sexuală, crescând riscurile de dobândire a unor infecții cu transmitere sexuală și de dezvoltare a dependenței de droguri.

Conifer vint înseamnă metamfetamină produsă artizanal, în principal produsă și consumată la nivel intern în Georgia. Acesta este preparat dintr-o plantă care conține efedrină și care este endemică în Georgia. Procesul general de producție este similar cu cel folosit pentru „vint”, astfel încât produsul finit ar trebui să conțină metamfetamină (Otiashvili et al., 2017).

Consumul de mare risc de droguri este definit ca fiind „consumul recurent de droguri care provoacă daune (consecințe negative) reale persoanei (inclusiv dependență, dar și alte probleme de sănătate, psihologice sau sociale) sau expune persoana unei probabilități/unui risc ridicat(e) de a suferi astfel de consecințe negative (EMCDDA, 2017).

Dezomorfina (denumită la nivel local „krokodil”) este un opioid semisintetic cu efecte cu acțiune rapidă. Este o substanță de tipul opioidelor, care poate fi fabricată prin fierberea tabletelor care conțin codeină și a altor ingrediente (Gahr et al., 2012).

Livrarea moartă (denumită la nivel local „zakladki”) este o metodă folosită pentru a transfera articole (inclusiv bunuri ilicite) între două persoane, folosind o locație secretă. Aceasta îi permite vânzătorului să lase produsul într-o locație geografică secretă și aleatorie, pe care o cunosc doar cele două părți.

Mak este termenul local pentru un derivat de opioid, produs artizanal. Pentru mai multe informații, a se vedea Hearne et al. (2016) și Gahr et al. (2012).

Termenul **metadonă de stradă** se referă la o substanță produsă ilegal, numită „metadonă”, de către persoane care consumă droguri și care este disponibilă pe piața ilegală. Aceasta se prezintă sub formă de pudră și este injectată; uneori, este denumită și „crystal meth” (EMCDDA, 2020a).

Shirka este termenul local pentru un derivat de opioid, produs artizanal din tulpini de mac. Pentru mai multe informații, a se vedea Hearne et al. (2016).

Vint este o metamfetamină produsă artizanal, la nivel intern, din medicamente care conțin efedrină și pseudoefedrină (și anume, transformarea efedrinei în metamfetamină prin reducere).

Apendice: Observații metodologice privind capturile de droguri în regiunea PEV-Est

Partea 1: Tendințe în ceea ce privește cantitatea totală minimă estimată a drogurilor selectate capturate în țările estice vizate de PEV

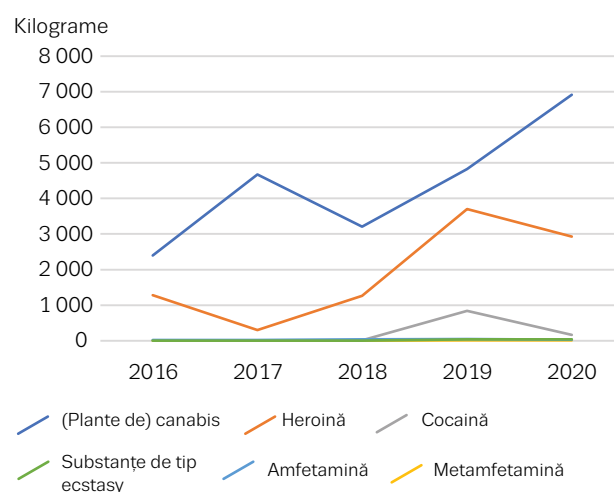
Setul de date privind capturile pentru regiune (Table A1) a fost creat pe baza datelor din trei surse diferite, pentru a se ajunge la cel mai mare grad posibil de integralitate. Cu toate acestea, datele disponibile pentru analiză încă sunt în mod clar incomplete, iar între sursele disponibile există diferențe dificil de explicat. Din cauza seturilor de date naționale incomplete pentru perioada 2016-2020 ⁽¹³⁾, nu au fost incluse date din următoarele țări:

- heroină: Moldova
- cocaină: Azerbaidjan, Belarus, Moldova
- metamfetamină: Azerbaidjan, Belarus, Moldova, Ucraina
- amfetamină: Armenia, Azerbaidjan
- analeptice de tip „ecstasy”: Armenia, Azerbaidjan

Prin urmare, aceste date ar trebui interpretate cu precauție (figura A1). De exemplu, Azerbaidjan a raportat că în 2020 au fost capturate 200,5 kilograme de metamfetamină.

Această cantitate este de opt ori mai mare decât cantitățile totale capturate raportate de Armenia și Georgia în 2020, care sunt incluse în calcul. Totuși, din cauza datelor lipsă

FIGURA A1
Tendințe în ceea ce privește cantitatea de droguri selectate capturate în țările estice vizate de PEV, 2016-2020

pentru perioada 2016-2019, Azerbaidjan a fost exclus din analiză și din calculul total al metamfetaminei capturate în regiune.

⁽¹³⁾ Datele țărilor au fost excluse atunci când nu a fost posibilă elaborarea unei serii de timp complete pentru perioada 2016-2020. Au fost utilizate în principal datele UNODC, iar dacă vreuna dintre sursele suplimentare a conținut date pentru anumiți ani care nu au fost acoperiți de datele UNODC, acestea au fost folosite pentru a produce o serie de timp completă pentru perioada respectivă.

TABELUL A1

Tendințe în ceea ce privește cantitatea (kilograme) de droguri capturate în țările estice vizate de PEV

	2016	2017	2018	2019	2020
(Plantă de) cannabis	2 399,03	4 672,59	3 208,63	4 823,37	6 915,95
Cocaină	0,42	0,25	12,32	838,03	166,085
Heroină	1 283,17	301,82	1 263,06	3 698,29	2 931,44
Amfetamină	19,49	19,64	38	50,39	34,06
Droguri de tip „ecstasy”	6,71	4,15	4,939	38,94	43,02
Metamfetamină	1,28	2,77	4,66	11,84	13,16

Partea 2: Observații analitice privind sursele de date

Principala sursă de date pentru cantitatea de droguri capturate în regiune este tabelul 7.1 din Anexa statistică la documentul din 2022 *Raportul mondial privind drogurile* (UNODC, 2022c).

Fișa Excel a fost descărcată de pe site-ul web la 4 iulie 2022, iar datele privind capturile din cele șase țări estice vizate de PEV au fost extrase în seturi de date separate pentru fiecare drog.

Plante de canabis: Cantitățile de plante de canabis capturate au fost obținute prin subselectarea următoarelor rubrici: grupa de droguri „Droguri de tip canabis (excluzând cannabinoidele sintetice)”, subgrupa de droguri „Iarbă de canabis (marijuana)” și denumirea drogului „Iarbă de canabis (marijuana)”. Printre datele lipsă din setul de date privind plantele de canabis s-au numărat cele pentru Georgia (2020) și Ucraina (2018). Georgia și Ucraina au fost incluse în setul de date final, cu raportarea națională complementară (a se vedea Tabelul A2 pentru toate sursele de date lipsă, care au fost completate cu rapoarte suplimentare).

Heroină: Cantitățile de heroină capturate au fost obținute prin subselectarea următoarelor rubrici: grupa de droguri „Opioide”, subgrupa de droguri „Heroină” și denumirea drogului „Heroină”. Datele din Moldova (2016) și Ucraina (2018) au lipsit din setul de date privind heroina al UNODC. Deși Moldova a fost exclusă din analiză, Ucraina a fost inclusă în setul de date final, cu raportarea națională complementară.

Cocaină: Cantitățile de cocaină capturate au fost obținute prin subselectarea următoarelor rubrici: grupa de droguri „Tip cocaină”, subgrupa de droguri „Cocaină” și denumirea drogului „Clorhidrat de cocaină” sau „Cocaină”. Din setul de date privind cocaina au lipsit datele din Azerbaidjan (2016, 2017, 2018, 2019, 2020), Belarus (2019), Georgia (2020), Moldova (2016, 2017) și Ucraina (2018). Acolo unde a fost posibil, datele lipsă au fost completate cu rapoartele naționale. Azerbaidjan, Belarus și Moldova au fost excluse din analiză. Georgia și Ucraina au fost incluse în setul de date final, cu raportarea națională complementară.

Metamfetamină: Cantitățile de metamfetamină capturate au fost obținute prin subselectarea următoarelor rubrici: grupa de droguri „Analeptice de tip amfetamină (excluzând «ecstasy»)”, subgrupa de droguri „Metamfetamină” și denumirea drogului „Metamfetamină”. Din setul de date privind metamfetamina au lipsit datele din Azerbaidjan (2016, 2017, 2018, 2019), Belarus (2017), Georgia (2020), Moldova (2020) și Ucraina (2016, 2017, 2018, 2020).

Azerbaidjan, Belarus, Moldova și Ucraina au fost excluse din analiză. Georgia a fost inclusă în setul de date final, cu raportarea națională complementară.

Amfetamină: Cantitățile de amfetamină capturate au fost obținute prin subselectarea următoarelor rubrici: grupa de droguri „Analeptice de tip amfetamină (excluzând «ecstasy»)”, subgrupa de droguri „Amfetamină” și denumirea drogului „Amfetamină”. Din setul de date privind amfetamina au lipsit datele din Armenia (2016, 2018, 2019), Azerbaidjan (2016, 2017, 2018, 2019, 2020), Georgia (2020) și Ucraina (2018). Armenia și Azerbaidjan au fost excluse din analiză. Georgia și Ucraina au fost incluse în setul de date final, cu raportarea națională complementară.

Analeptice de tip „ecstasy”: Cantitățile de analeptice de tip „ecstasy” capturate au fost obținute prin subselectarea următoarelor rubrici: grupa de droguri „Substanțe de tip «ecstasy»” și denumirea drogului „3,4-metilendioximetamfetamină (MDMA)”. Din setul de date privind analepticele de tip „ecstasy” au lipsit datele din Armenia (2017, 2019), Azerbaidjan (2018, 2019) și Ucraina (2018, 2020). Armenia și Azerbaidjan au fost excluse din analiză. Ucraina a fost inclusă în setul de date final, cu raportarea națională complementară.

Partea 3: Observații analitice privind sursele de date complementare

Pentru a completa datele lipsă, au fost analizate sursele enumerate mai jos.

Rapoartele naționale privind drogurile, puse la dispoziția EMCDDA

- Ucraina: IPFPEDM (2022, p. 37) – figura „Capturile de droguri și de substanțe psihotrope în Ucraina pe baza procedurilor penale finalizate (kg), în perioada 2018-2020”.
- Georgia: Observatorul național georgian pentru droguri (2021, p. 57-58) – Tabelul 17, „Cantitatea netă de substanțe narcotice capturate de MIA în perioada 2013-2020”.

Chestionarul EMCDDA (2021)

- Răspunsurile la întrebarea II.3.1, „Vă rugăm să furnizați date privind cantitatea de substanțe capturate pentru perioada 2018-2020”, din Chestionarul EMCDDA (2021), trimis punctelor de contact naționale din cadrul proiectului EU4MD din fiecare țară parteneră. Colectarea de date s-a desfășurat în perioada octombrie-noiembrie 2021, utilizând instrumentul de anchetă al UE. Au fost primite răspunsuri doar din partea Georgiei și a Ucrainei.

Valorile lipsă au fost completate cu surse complementare.

- Valorile adăugate pentru a completa informațiile lipsă sunt enumerate în tabelul A2.

TABELUL A2

Date suplimentare utilizate pentru analiza tendințelor în ceea ce privește capturile de droguri în țările estice vizate de PEV, în funcție de substanță, țară, an, cantitate și sursă

Substanța	Țara	Anul	Cantitatea (kg)	Sursa
(Plantă de) canabis	Georgia	2020	156,171	Observatorul național georgian pentru droguri, 2021
(Plantă de) canabis	Ucraina	2018	2 054,9	IPFPEDM, 2022
Cocaină	Georgia	2020	0,034	Observatorul național georgian pentru droguri, 2021
Cocaină	Ucraina	2018	4,7	IPFPEDM, 2022
Heroină	Ucraina	2018	0,02	IPFPEDM, 2022
Amfetamină	Georgia	2020	0,004	Observatorul național georgian pentru droguri, 2021
Amfetamină	Ucraina	2018	33,8	IPFPEDM, 2022
Substanțe de tip „ecstasy”	Ucraina	2018	0,719	Chestionarul EMCDDA, 2021
Substanțe de tip „ecstasy”	Ucraina	2020	26,759	Chestionarul EMCDDA, 2021
Metamfetamină	Georgia	2020	0,092	Observatorul național georgian pentru droguri, 2021

Referințe

Azbel, L. (2019), „Drug injection, HIV and harm reduction within prisons in Eastern Europe: What does research tell us?”, prezentare în cadrul evenimentului Lisbon Addictions 2019, Lisabona, Portugalia.

Beselia, A., Gegenava, V., Kirtadze, I., Mgebrishvili, T., Otiashvili, D., Razmadze, M., Sturua, L., Kutelia, L. și Javakhishvili, J. (2019a), *The drug situation in Georgia 2018*, Alternative Georgia, Tbilisi, Georgia (https://www.emcdda.europa.eu/drugs-library/drug-situation-georgia-2018_en).

Beselia, A., Kirtadze, I. și Otiashvili, D. (2019b), „Nightlife and drug use in Tbilisi, Georgia – results of an exploratory qualitative study”, *Journal of Psychoactive Drugs* 20, p. 1-7, doi:10.1080/02791072.2019.1574997.

Courthouse News Service (2021, 6 ianuarie), „Ukraine seizes ton of heroin destined for Europe”, <https://www.courthousenews.com/ukraine-seizes-ton-of-heroin-destined-for-europe/>.

CRRC (Centrul de resurse pentru cercetare din Caucaz) (2020), *Online markets for illicit drugs in Georgia*, Policy Bulletin, CRRC, Tbilisi, Georgia.

Davitadze, A., Meylakhs, P., Lakhov, A. și King, E. J. (2020), „Harm reduction via online platforms for people who use drugs in Russia: a qualitative analysis of web outreach work”, *Harm Reduction Journal* 17, doi:10.1186/s12954-020-00452-6.

Degenhardt, L., Peacock, A., Colledge, S., Leung, J., Grebely, J., Vickerman, P., Stone, J., Cunningham, E. B., Trickey, A., Dumchev, K., Lynskey, M., Griffiths, P., Mattick, R. P., Hickman, M. și Larney, S. (2017), „Global prevalence of injecting drug use and sociodemographic characteristics and prevalence of HIV, HBV, and HCV in people who inject drugs: a multistage systematic review”, *The Lancet Global Health* 5(12), p. 1192–1207, doi:10.1016/S2214-109X(17)30375-3.

Dumchev, K., Kiriazova, T. și Chernova, O. (2021), *Impact of the COVID-19 epidemic on drug markets, substance use patterns, and delivery of harm reduction and treatment services in Ukraine*, raport de studiu finanțat de EU4MD, CT.20.EU4MD.0029.1.0 (https://www.emcdda.europa.eu/drugs-library/impact-covid-19-epidemic-drug-markets-substance-use-patterns-and-delivery-harm-reduction-and-treatment-services-ukraine_en).

EMCDDA (Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie) (2015), *Opioid trafficking routes from Asia to Europe*, Perspective asupra drogurilor, Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie, Lisabona (https://www.emcdda.europa.eu/publications/pods/opioid-trafficking-routes_en).

EMCDDA (2016), *The internet and drug markets*, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg (https://www.emcdda.europa.eu/publications/insights/internet-drug-markets_en).

EMCDDA (2017), *High-risk drug use and new psychoactive substances – results from an EMCDDA trendspotter study*, Comunicare rapidă a EMCDDA, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg (https://www.emcdda.europa.eu/publications/rapid-communications/high-risk-drug-use-and-nps_en).

EMCDDA (2018), *Captagon: understanding today's illicit market*, Documentele EMCDDA, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg (https://www.emcdda.europa.eu/publications/emcdda-papers/captagon-understanding-todays-illicit-market_en).

EMCDDA (2020a), *Impact of COVID-19 on drug markets, drug use, drug-related harms and responses in east European Neighbourhood Policy countries*, Briefing privind previzionarea tendințelor, Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (https://www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc-publication/impact-covid-19-east-enp-countries_en).

EMCDDA (2020b), *Emerging evidence of Afghanistan's role as a producer and supplier of ephedrine and methamphetamine*, Raport special în cadrul EU4MD, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg (https://www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc-publication/emerging-evidence-of-afghanistans-role-as-a-producer-and-supplier-of-ephedrine-and-methamphetamine_en).

EMCDDA (2021a), *Methamphetamine developments in South Asia: the situation in Iran and the implications for the EU and its neighbours*, Raport special în cadrul EU4MD, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg (https://www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc-publication/methamphetamine-developments-in-south-asia-situation-in-iran-implications-for-eu-and-neighbours_en).

EMCDDA (2021b), *Methamphetamine from Afghanistan: signals indicate that Europe should be better prepared*, Raport special în cadrul EU4MD, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg (https://www.emcdda.europa.eu/news/2021/methamphetamine-afghanistan-signals-indicate-europe-should-be-better-prepared_en).

EMCDDA (2022a), *European drug report 2022: trends and developments*, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg (https://www.emcdda.europa.eu/publications/edr/trends-developments/2022_ro).

- EMCDDA (2022b), *Responsiveness and preparedness in addressing drug-related needs of displaced Ukrainians in EU countries bordering Ukraine*, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg (https://www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc-publication/emcdda-trendspotter-briefing-ukraine_en).
- EMCDDA și Europol (2022a), „EU drug market: cocaine”, în *EU drug markets: in-depth analysis*, Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie, Lisabona (https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/cocaine_en).
- EMCDDA și Europol (2022b), „EU drug market: methamphetamine”, în *EU drug markets: in-depth analysis*, Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie, Lisabona (https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/methamphetamine_en).
- ESPAD (Proiectul european de cercetare în școli privind alcoolul și alte droguri) (2015), *ESPAD Report 2015: Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*, Publicațiile comune ale EMCDDA, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg (https://www.emcdda.europa.eu/publications/joint-publications/emcdda-espas-report_en).
- ESPAD (2020), *ESPAD Report 2019: Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*, Publicațiile comune ale EMCDDA, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg (https://www.emcdda.europa.eu/publications/joint-publications/espas-report-2019_en).
- EWSD (Sondajul european online privind drogurile) (2021a), *European Web Survey on Drugs 2021: Emerging findings in Georgia*, Centrul de cercetare în domeniul dependențelor – Alternative Georgia și Observatorul național pentru droguri din Georgia (https://www.emcdda.europa.eu/publications/data-fact-sheets/european-web-survey-drugs-2021-emerging-findings-georgia_en).
- EWSD (2021b), *European Web Survey on Drugs 2021: Emerging findings in Ukraine*, Institutul pentru substanțe psihoactive din cadrul Alianței pentru sănătate publică (https://www.emcdda.europa.eu/publications/data-fact-sheets/european-web-survey-drugs-2021-emerging-findings-ukraine_en).
- Flashpoint (2021), *Hydra: where the crypto money laundering trail goes dark*, Flashpoint și Chainalysis (<https://dd80b675424c132b90b3-e48385e382d2e5d17821a5e1d8e4c86b.ssl.cf1.rackcdn.com/external/flashpoint-chainalysisihydra.pdf>).
- Gahr, M., Freudenmann, R. W., Hiemke, C., Gunst, I. M., Connemann, B. J. și Schönfeldt-Lecuona, C. (2012), „Desomorphine goes «crocodile»”, *Journal of Addictive Diseases* 31, p. 407-412, doi:10.1080/10550887.2012.73557.
- Hearne, E., Grund, J.-P. C., Van Hout, M. C. și Mc Veigh, J. (2016), „A scoping review of home-produced heroin and amphetamine-type stimulant substitutes: implications for prevention, treatment, and policy”, *Harm Reduction Journal* 13, doi:10.1186/s12954-016-0105-2.
- IPFPEDM (Institutul de psihiatrie, examinare psihiatrică criminalistică și monitorizare a drogurilor din cadrul Ministerului Sănătății din Ucraina) (2022), *Report on drug and alcohol situation in Ukraine for 2021*, IPFPEDM, Kiev.
- Kurcevič, E. și Lines, R. (2020), „New psychoactive substances in Eurasia: a qualitative study of people who use drugs and harm reduction services in six countries”, *Harm Reduction Journal* 17, doi:10.1186/s12954-020-00448-2.
- Kushakov, V. (2021), „Services for people who use psychoactive substances in Ukraine: current state, scale and prospects”, *ISSUP Ukraine Webinar*, <https://www.issup.net/knowledge-share/resources/2021-03/role-public-organisations-providing-assistance-users-psychoactive>.
- Lakhov, A. (2020), „Revealing trends in Russia's dark-web drug markets”, *Filter* (16 decembrie), <https://filtermag.org/russia-dark-web-drugs/>.
- LaMonaca, K., Dumchev, K., Dvoriak, S., Azbel, L., Morozova, O., și Altice, F. L. (2019), „HIV, Drug injection, and harm reduction trends in Eastern Europe and Central Asia: implications for international and domestic policy”, *Current psychiatry reports* 21(7), doi:10.1007/s11920-019-1038-8.
- Melnuchuk, V. (2021), „Поточна ситуація із наркотиками в Україні”, [„The current drug situation in Ukraine”], Prezentare în cadrul celei de a treia conferințe privind sprijinirea politicii în materie de droguri pentru punerea în aplicare a strategiei ucrainene privind drogurile, 24-25 noiembrie, 2021, Kiev.
- NDO (Observatorul național pentru droguri din Georgia) (2021), *Drug report 2019*, Observatorul național pentru droguri din Georgia, Tbilisi, Georgia.
- NDO (2022), *National drug report 2020*, Observatorul național pentru droguri din Georgia, Tbilisi, Georgia.
- Otiashvili, D. (2020), *Emerging drug-related trends and threats in the eastern European Neighbourhood Policy (ENP) area*, Raport privind contextul în cadrul EU4MD (nepublicat), Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (codul contractului CT.19.EU4MD.0093.1.0).
- Otiashvili, D., Kirtadze, I. și Bergen-Cico, D. (2017), „Exploring the new phenomena of home-made extraction and injection of ephedra plant product in Georgia”, *Substance Use and Misuse* 52, p. 826-829, doi:10.1080/10826084.2016.1263664.

Otiashvili, D., Kirtadze, I., Mgebrishvili, T., Beselia, A. și Vardanashvili, I. (2021), *Impact of the COVID-19 epidemic on drug markets and behavior of people who use drugs in Georgia*, raport de studiu finanțat de EU4MD, CT.20. EU4MD.0028.1.0 (https://altgeorgia.ge/media/uploads/covid-cohort-ge_report_final.pdf).

Sydoruk, O. (2021), „Formation and implementation of an action plan for the implementation of the State Strategy on Drug Policy in the context of the SSU reform”, Prezentare în cadrul celei de a treia conferințe privind sprijinirea politicii în materie de droguri pentru punerea în aplicare a strategiei ucrainene privind drogurile, 24-25 noiembrie, Kiev, Ucraina.

Tidy, J. (2022), „Hydra: How German police dismantled Russian darknet site”, BBC News, 6 aprilie, <https://www.bbc.com/news/technology-61002904>.

Titar, I., Salnikov, S., Ohorodnik, S., Nesterova, O., Popova, K., Andrianova, I., Sheiko, O. și Sichkar, S. (2021), 2020 *Integrated biobehavioural survey among people who inject drugs*, instituție de stat, Centrul de sănătate publică din cadrul Ministerului Sănătății din Ucraina, Kiev (https://www.phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/Results%20of%20IBBS_PWID%202020_eng_online.pdf).

Ukrinform (2021), „SBU seizes 750 kg of psychoactive drugs in Odesa”, 21 octombrie, <https://www.ukrinform.net/rubric-crime/3121021-sbu-seizes-750-kg-of-psychoactive-drugs-in-odesa.html>.

UNODC (Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate) (2021a), *Drug situation in Afghanistan: latest findings and emerging threats*, Raport de cercetare al UNODC (https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Afghanistan/Afghanistan_brief_Nov_2021.pdf).

UNODC (2021b), *World drug report 2021*, UNODC, Viena.

UNODC (2022a), *Annual drug seizures*, date, UNODC, <https://dataunodc.un.org/data/drugs/Annual%20Drug%20Seizures>, accesat la 20 aprilie 2022.

UNODC (2022b), *World drug report 2022*, UNODC, Viena, <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/world-drug-report-2022.html>.

UNODC (2022c), *Statistical annex* https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2022_annex.html.

van der Gouwe, D. (2021), *New psychoactive substance use in Eastern Europe and Central Asia: regional report*, Asociația eurasiatică pentru reducerea consecințelor negative (<https://harmreductioneurasia.org/harm-reduction/new-psychoactive-substances/nps-ee-and-ca>).

van Ginkel, M. (2022), „Opioid smuggling in the Black Sea – analysis”, *Eurasia Review*, 7 februarie <https://www.eurasiareview.com/17012022-opioid-smuggling-in-the-black-sea-analysis/>.

CONTACTAȚI UE

În persoană

În întreaga Uniune Europeană există sute de centre de informare Europe Direct. Puteți afla online adresa centrului care este cel mai apropiat de dumneavoastră (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_ro).

La telefon sau prin e-mail

Europe Direct este un serviciu care vă oferă răspunsuri la întrebări despre Uniunea Europeană. Puteți accesa acest serviciu

- apelând numărul gratuit: 00 800 6 7 8 9 10 11 (unii operatori pot taxa aceste apeluri),
- apelând numărul cu tarif standard: +32 22999696 sau
- prin intermediul următorului formular: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_ro.

PENTRU A GĂSI INFORMAȚII DESPRE UE

Online

Informații despre Uniunea Europeană în toate limbile oficiale ale UE sunt disponibile pe site-ul Europa (europa.eu).

Publicații ale UE

Puteți consulta sau comanda publicațiile UE la adresa: op.europa.eu/ro/publications.

Mai multe exemplare ale publicațiilor gratuite pot fi obținute contactând Europe Direct sau centrul dumneavoastră local de documentare (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_ro).

Dreptul UE și documente conexe

Pentru accesul la informații juridice din UE, inclusiv la ansamblul legislației UE începând din 1951, în toate versiunile lingvistice oficiale, accesați site-ul EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Date deschise ale UE

Portalul data.europa.eu oferă acces la seturi de date deschise ale instituțiilor, organelor și agențiilor UE. Acestea pot fi descărcate și reutilizate în mod gratuit, atât în scopuri comerciale, cât și necomerciale. Portalul oferă acces și la o multitudine de seturi de date provenite de la țările europene.

Despre această publicație

Acest raport prezintă o analiză a piețelor de droguri din regiunea estică vizată de Politica europeană de vecinătate, care cuprinde Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina. Axându-se pe furnizarea unor informații specifice despre producția, traficul, vânzarea, consumul de droguri și consecințele negative ale drogurilor, raportul conține date și informații extrase din studii desfășurate în perioada 2019-2022 în contextul proiectului EU4Monitoring Drugs, finanțat de Comisia Europeană. Acesta se încheie cu o privire de ansamblu asupra domeniilor esențiale prin care politica și acțiunile practice pot aborda provocările emergente legate de piețele de droguri.

Despre EMCDDA

Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (EMCDDA) reprezintă sursa centrală de informații și autoritatea recunoscută în ceea ce privește aspectele legate de droguri în Europa. De peste 25 de ani, acest organism colectează, analizează și difuzează informații fundamentate științific în legătură cu drogurile, dependența de droguri și consecințele acestora, oferind publicului o imagine bazată pe dovezi privind fenomenul drogurilor la nivel european.

Publicațiile EMCDDA sunt o sursă esențială de informații pentru un public variat, care cuprinde factori de decizie și pe consilierii acestora, practicieni și cercetători care activează în domeniul drogurilor și, la un nivel mai general, mass-media și publicul larg. EMCDDA are sediul la Lisabona, fiind una dintre agențiile descentralizate ale Uniunii Europene.

